

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ČERVEN / ČERVENEC 2006

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2006

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

- nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně
- navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost CDK

- publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK téměř 200 vydaných knih)
- vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*) a *Teologie & Společnost* (nástupce *Teologického sborníku*)
- odborný servis různým složkám veřejné správy
- pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.	předseda
Ing. Zdeněk Granát	finanční ředitel CDK a jednatel
doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.	ředitel IKS a jednatel
František Míks	ředitel IPK a jednatel

Výkonný ředitel

PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost IPK

- vydávání *Revue Politika*
- vydávání knih z oblasti společenských věd
- pořádání konferencí, seminářů a přednášek
- analýza evropské legislativy a politiky
- podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

- exkluzivní pravcový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již sedmáctým rokem
- jeho nedílnou součástí je literárně kulturní revue *Proglas*
- podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
- nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
- pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
- UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity v Brně a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

- IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
- IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
- od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza legislativy EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

- zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
- provádění analýz vybraných legislativních problémů
- pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

- organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
- vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
- zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec*)
- vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED a liberalizace světového obchodu*)

Součástí *Revue Politika* jsou i Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK rozšířil v roce 2004 svoji činnost také o problematiku podpory procesů demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Projevem této orientace je v současné době projekt „Democratic Institution Building Process – Lessons from the Czech Republic“, jenž je zaměřen na předávání zkušeností z českého přechodu k demokracii iráckým občanům – nově zvoleným poslancům, představitelům vznikajících politických stran a občanských sdružení.

V rámci projektu IPK organizuje:

- pozorovatelské mise českých voleb spojené s odbornými přednáškami
- specializované semináře pro vybrané irácké představitele
- vydání obsáhlé reprezentativní učebnice v arabštině pojednávající o českém přechodu k demokracii ve všech oblastech politického a společenského života

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková	odborná pracovníce
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytička
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno
www.cdk.cz/ipk, ipk@cdk.cz,
tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy. V rámci své odborné činnosti se věnuje především problematice evropské legislativy, aktuálnímu dění v Evropské unii a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Odborně se mj. věnuje problematice Evropského parlamentu a politice informační společnosti Evropské unie. Autor celé řady odborných i žurnalistických textů.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

EU.ODS.CZ

OBSAH

Executive summary	6	II. Aktuální problémy	22
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	14	2.1 Budoucnost institucí EU	22
1.1 Evropský parlament	14	Plán na vytvoření nové frakce EP	22
Televize bez hranic a product placement	14	2.2 Finance EU a rozpočet	22
Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám	14	Rozpočet pro rok 2007 a chystané reformy vlastních příjmů EU	22
Směrnice o bateriích	15	2.3 Finské předsednictví	24
1.2 Komise	16	2.4 Justice a vnitro	25
Evropský patent	16	Společná vízová politika a Schengen	25
Jednotná pravidla pro přístup na trh silniční dopravy	16	2.5 Regionální politika	26
Průběžné hodnocení Bílé knihy o společné dopravní politice	17	Nová kohezní a regionální politika	26
Analýza energetické účinnosti	18	2.6 Zemědělství	27
Regulační rámec pro elektronické komunikace	18	Reforma vinařství	27
Řízení za neimplementaci sekundárněprávních norem	19	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP1	29
Vysoké ceny mezinárodního roamingu	20	IV. Slovníček	30
1.3 Rada	20	V. Schéma spolurozhodovací procedury	31
REACH	20	VI. Projevy Hynka Fajmona v Evropském parlamentu	32
Nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy	21		

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Televize bez hranic a product placement

- Zpravodajové výborů zabývajících se návrhem na revizi tzv. směrnice o televizi bez hranic (o níž jsme v monitorinzích už několikrát psali) 14. června společně se zástupci spotřebitelských nevládních organizací vydali apel stavící se proti možnosti legalizovat používání product placementu (zjednodušeně řečeno „skryté“ reklamy) v evropských audiovizuálních dílech.
- *Legislativní pozadí a obsah návrhu*
- Product placement má být podle návrhu Komise zakázán pouze ve zpravodajství, dokumentárních pořadech a pořadech pro děti. Zpravodajové jej navrhli zakázat i ve filmech a televizních seriálech.
- *Sporné body*
- Proti liberalizačním tendencím Komise v tomto směru začíná postupně vyrůstat opozice, a to po dvou liniích. První zdůrazňuje, že umožnění technik product placementu napomůže nabourat „evropský audiovizuální model“. Druhá pak akcentuje problém, jak odlišit, které programy jsou pro děti a které ne, a (z důvodu předběžné opatrnosti) požaduje „pro jistotu“ product placement rovněž zakázat.
- *Hodnocení*
- V obou případech jde o přehnané obavy. Legalizace product placementu (resp. jeho právní vyjasnění) pravděpodobně nepřinese žádné zásadní negativní změny, protože používání těchto technik v EU dosahuje sotva 1% všech výnosů z reklamy. Navíc jde o poměrně neefektivní způsob propagace výrobků.
- *Další vývoj*
- Problematice product placementu a revize směrnice o televizi bez hranic obecně se bude po prázdninách věnovat EP. Konkrétní datum však prozatím stanoveno nebylo.

Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám

- Plénum EP 4. července přijalo v souladu se sdělením Komise z 27. září 2005 zprávu, která doporučila zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám. 439 poslanců se vyslovilo pro, 74 proti a 102 se zdrželo.
- *Pozadí a obsah návrhu*
- Obecně by podle EP mělo dojít k inkorporaci letecké dopravy do systému trhu s emisními povolenkami a k ukončení výjimky, která zajišťuje nízkou (nebo nulovou) daň na letecký benzín (kerosin). Plénum rozhodlo v dané věci v intencích doporučení výboru pro životní prostředí, který se celou záležitostí zabýval na začátku června (viz předcházející monitoring).
- *Hodnocení a sporné body*
- Zpráva EP prozatím není součástí legislativního procesu a není tudíž závazná (samotný návrh z Komise vzejde pravděpodobně na konci tohoto roku), nicméně z politického hlediska představuje poměrně jasný signál pro to, jakým směrem by se Komise měla při definování svého textu ubírat.
- Obecně lze říci, že Komise bude v celé záležitosti vystupovat spíše jako korektiv, protože iniciativa EP patří mezi ty, které mají za cíl z environmentálních důvodů leteckou dopravu (resp. její tržní fungování) omezovat.
- *Reakce aktérů*
- I tak je však možné čekat negativní reakce ze strany zástupců leteckých společností. Ostatně už nyní ostře reagovali na výsledky jednání v EP s tím, že přednesené návrhy absolutně neodpovídají ekonomické realitě v daném sektoru dopravy. Naopak zástupci ekologické lobby (např. T&E) v reakci na zprávu EP požádali o ještě přísnější opatření.
- *Další vývoj*
- V průběhu prázdnin se žádné posuny v celé věci neočekávají. Jak už bylo avizováno, předpokládá se, že Komise zveřejní svůj návrh na konci roku 2006. Délka samotného legislativního procesu se pak s ohledem na kontroverznost dané otázky odhaduje minimálně na tři roky.

Směrnice o bateriích

- Plénum EP 4. července formálně schválilo finální kompromis dosažený ve spolupráci s Radou stran tzv. směrnice o bateriích, jež by měla zajistit, aby bylo do roku 2016 45 % všech použitých baterií sesbíráno a zrecyklováno (blíže viz také monitoring duben/květen 2006).
- *Legislativní pozadí*
- Návrh směrnice byl Komisí předložen v roce 2003 a kromě sběru a recyklace vyzýval k odpovědnosti i výrobce baterií, aby se podíleli na nákladech, které s sebou používání jejich produktů nese. Tuto charakteristiku si zachovala i výsledná norma, což znamená, že vytváří nejen systém sběru a recyklace použitých baterií, ale zároveň na sebe „nabaluje“ další otázky, čímž vzniká relativně podrobný text, dávající jednotlivým členským státům jen velmi málo prostoru pro opatření, která by odpovídala jejich situaci a zkušenostem.
- *Obsah směrnice*
- Podle směrnice by se mělo v roce 2012 recyklovat 25 % všech baterií a o čtyři roky později by mělo toto číslo vzrůst o dalších dvacet procentních bodů. Sběrná místa by měla být všem dostupná (např. u supermarketů).
- *Hodnocení a sporné body*
- Obecně lze říci, že výsledná norma (alespoň na první pohled) „nahrává“ spotřebitelům. Je však patrné, že implementace s sebou přinese i náklady, které se ve výsledku pravděpodobně odrazí i do cen baterií (trh v tomto směru nejspíše nezafunguje, protože náklady se plošně zvýší prakticky všem producentům, až na ty nejmenší, na něž se některé nové povinnosti nevztahují).
- *Reakce aktérů*
- Reakce na konečné přijetí směrnice se lišily podle ideologických preferencí, resp. konkrétních zájmů. Zatímco zelení v EP jej spíše přivítali, výrobci baterií a zástupci politického středu a pravice se vesměs vyjadřovali negativně.
- *Další vývoj*
- Státy budou muset směrnici implementovat do dvou let od uveřejnění v Úředním věstníku EU s tím, že po čtyřech letech se počítá s její případnou revizí.

1.2 Komise

Evropský patent

- Komisař pro záležitosti vnitřního trhu Charlie McCreevy v červenci ohlásil, že by rád ukončil tříleté období patu, v němž se nachází návrh

směrnice o celoevropském patentu. Návrh evropského patentu se nachází ve zmrazení podobě na pořadu jednání Rady a komisař McCreevy se pokouší situaci odblokovat prostřednictvím obnovení veřejné debaty o této legislativě, která probíhala v první polovině letošního roku.

- *Kontroverzní body*
- Celoevropský patent je problematická záležitost, protože jeho aplikování jednak ve výsledku vede k výrazné harmonizaci této právní oblasti napříč členskými státy, což samozřejmě s sebou nese zásahy do jejich právních řádů. Dále s sebou nese významné posílení pravomocí Evropského patentového úřadu (European Patent Office), který by měl patenty udělovat, tedy centralizaci jejich udělování.
- Na druhé straně nejen komisař McCreevy, který potřebu přijetí této sporné legislativy několikrát zdůrazňoval již v minulosti, je přesvědčen o tom, že otázka celoevropského patentu výrazně napomůže k plnění některých důležitých cílů Lisabonské agendy.
- *Pozice komisaře McCreevyho*
- Podle komisařových závěrů, s nimiž hodnotil výsledky veřejné debaty, prioritami mají být zjednodušení procedur udělování i žádání o udělení patentů v EU, včetně snížení finanční nákladnosti, především pro malé a střední podniky, a současně udržení kvality, tedy: zjednodušení procedury získávání patentu by nemělo znamenat degradaci této procedury.
- Částečné odblokování debaty o celoevropském patentu je jednou z priorit finského předsednictví, možné pokračování jednání Rady a dalších veřejných diskusí a konferencí na toto téma se však očekává až v průběhu předsednictví německého.

Jednotná pravidla pro přístup na trh silniční dopravy

- Komise 9. června otevřela dvouměsíční veřejnou konzultaci týkající se pravidel pro přístup na jednotný trh silniční dopravy a minimálních požadavků na profesi řidičů. Na konci roku 2006 nebo začátkem roku 2007 by mělo na základě konzultace vzniknout několik legislativních návrhů.
- *Pozadí*
- Obecně má být cílem precizace stávajících směrnic a nařízení a úprava problematické kabotáže (provozování vnitrostátní nákladní dopravy ve státě, v němž dopravce nemá pobočku).
- *Doporučení*
- Všem zainteresovaným aktérům se doporučuje konzultace zúčastnit. Krom toho je také vhodné již nyní zahájit efektivní lobbying příslušných

generálních ředitelství Komise, která se budou podílet na sepisování legislativních návrhů.

- Pro Česko je liberalizace na poli kabotáže jednou z nejdůležitějších otázek dopravní politiky, protože čeští dopravci by mohli prakticky bez problémů okamžitě začít konkurovat (cenou i kvalitou) nákladním přepravcům za západní hranicí ČR.
- *Další vývoj*
- Veřejná konzultace bude uzavřena v srpnu a na přelomu let 2006 a 2007 se očekává zveřejnění prvních legislativních návrhů.

Průběžné hodnocení Bílé knihy o společné dopravní politice

- Komise 22. června zveřejnila dlouho očekávanou zprávu, v níž zhodnotila dosavadní naplňování obecných cílů dopravní politiky, jež byly stanoveny v Bílé knize o společné dopravní politice z roku 2001 (snižování počtu dopravních zácp, zajišťování environmentálních standardů a řešení problémů kvality života a bezpečnosti).
- *Obsah zprávy a hodnocení*
- Obecně lze říci, že Komise z důvodu efektivnějšího plnění svých závazků rozhodla o oddělení rozvoje dopravy na jedné straně a růstu ekonomiky na straně druhé. Dosud mezi nimi (alespoň na politické rovině) existovala vzájemná závislost.
- V praxi to znamená, že Komise odstoupila od dosavadního záměru „modální změny“ (což – zjednodušeně řečeno – znamená přesun většiny dopravy na železnici) a přijala opatření, která umožní, aby jednotlivé druhy dopravy mohly vedle sebe koexistovat a zlepšoval se jejich výkon, energetická účinnost a bezpečnost (a to i s ohledem na zpřísnující se environmentální standardy; v roce 2009 se očekává přijetí programu zaměřeného na ekologicky poháněná vozidla). Uvedený model byl nazván „komodální“.
- *Reakce aktérů*
- Evropská federace pro dopravu a životní prostředí (T&E) Komisi po zveřejnění zprávy kritizovala za zjevné ústupky vůči silniční dopravě. Z relevantních aktérů však byla v době přípravy monitoringu jen jedna z mála. Ostatní aktéři (především zástupci politického středu a pravice či Mezinárodní unie silniční dopravy (IRU) nebo Asociace evropských aerolinek – AEA) přijetí modifikované bílé knihy povětšinou přivítali s konstatováním, že je ve svých předpokladech i cílech mnohem realističtější než text z roku 2001.
- *Další vývoj*
- V následujícím období lze předpokládat postupné zveřejňování konkrétnějších akčních plánů

a programů založených na revidované bílé knize (např. Zelená kniha o městské dopravě, strategie pro logistiku, metodologie zpoplatnění používání dopravní infrastruktury apod.). Na základě těchto dokumentů se pak s nejvyšší pravděpodobností objeví příslušné legislativní návrhy. Jedním z nejzásadnějších pravděpodobně bude ten, jenž se bude dotýkat celoplošného a celoevropského zavedení mýtného.

Analýza energetické účinnosti

- Komise na konci května zveřejnila první analýzu týkající se problematiky energetické účinnosti. Navázala tak na veřejnou konzultaci Zelené knihy o energetické účinnosti, která byla zahájena v roce 2005 a byla ukončena na 31. března 2006.
- *Pozadí a hodnocení*
- Konzultace se zúčastnilo na 250 subjektů. Prezentace akčního plánu se očekává v září. „Analýza“ nepřekročila charakter obecných proklamací o důležitosti vytvoření minimálních standardů pro hodnocení energetické účinnosti, roli veřejných autorit při zajišťování energetické účinnosti (šetření energiemi) a potřebné transparentnosti při poskytování vhodné státní pomoci při naplňování environmentálních standardů.
- *Sporné body a další vývoj*
- V akčním plánu lze očekávat návrh na revizi směrnice o energetické účinnosti budov (resp. zahrnutí budov pod 1000 m² do jejího rámce a zpřísnění požadavků na dosahování energetické účinnosti, a to i u starších budov), což však – jak Komise sama upozorňuje – může vést ke sporům mezi požadavky normy, majiteli domů a jejich nájemníky.
- Co se týče (konkrétnější) energetické účinnosti automobilů, veřejná konzultace na tuto otázku nedala jednoznačnou odpověď, což znamená, že legislativní aktivita na tomto poli se bude pravděpodobně vyvíjet jen velmi pomalu. Byť mezi zainteresovanými aktéry existuje obecná představa, že by v dopravě mělo docházet k takovým proměnám, aby se snižoval objem silniční dopravy a zvyšovala se atraktivita veřejné dopravy, sami uznávají, že ve střednědobém horizontu jsou podobné posuny nereálné (na což ostatně upozornila i Komise ve svém průběžném hodnocení Bílé knihy o společné dopravní politice).

Regulační rámec pro elektronickou komunikaci

- Komise ústy své komisařky Viviane Redingové 29. června prezentovala svou první představu

revize stávajícího regulačního rámce pro elektronické komunikace.

- *Legislativní pozadí a obsah návrhu*
- Finální verze návrhu by měla být připravena ke konci tohoto roku a měla by mj. obsahovat myšlenku na zavedení „zastřešujícího“ evropského telekomunikačního operátora a požadavky na další liberalizaci na poli elektronických komunikací (další zpřístupnění linek i alternativním operátorům; tzv. strukturální separace provozu linek a poskytování telekomunikačních služeb). Tomuto kroku bude předcházet veřejná konzultace zahájená právě 29. června.
- *Reakce aktérů*
- Ještě před svým zveřejněním zpráva vzbudila poměrně ostré reakce ze strany zainteresovaných aktérů. Stávající telekomunikační operátoři jsou se stávajícím legislativním rámcem relativně spokojeni, zatímco noví (potenciální) operátoři vyžadují ze strany EU (popř. členských států) větší regulaci za účelem zajištění přístupu na trh.
- Komise obecně požaduje stejnou nebo menší regulaci v sektorech, které už jsou liberalizovány (např. vnitrostátní a mezinárodní hovory), a naopak posílenou regulaci v oblastech, jakou je např. vysokorychlostní připojení k internetu. „Regulatorní prázdniny“, které požadovala organizace ETNO, Komise odmítla.
- *Další otázky*
- Co se týče evropského telekomunikačního regulátora, lze tvrdit, že jeho zavedení samo o sobě kýženou konkurenci na trh s elektronickými komunikacemi nepřinese, na což upozorňuje nejen ETNO, ale i sami národní regulátoři, odvolávající se na svou znalost domácího prostředí (čímž odůvodňují i své oprávnění fungovat bez ingerence unijní instituce).
- *Další vývoj*
- Čeští operátoři se k návrhům Komise nevyjádřili, neboť k samotným legislativním návrhům je ještě daleko, nicméně stejně jako podobné firmy všude v EU konstatovali, že v případě realizace všech záměrů Komise by došlo spíše k omezení konkurenčního prostředí nežli k jeho posílení.
- V následujícím období se bude k celému balíku uvedených otázek konat veřejná konzultace, který potrvá do 27. října a na jejímž základě budou představy Komise pravděpodobně částečně modifikovány. Konkrétní návrhy by měly být podle záměru Komise zveřejněny na konci tohoto roku s tím, že nová telekomunikační pravidla by měla v celé EU platit od roku 2010 a měla by být v roce 2014 v případě potřeby znovu revidována.

Řízení za neimplementaci sekundárněprávních norem

- Komise s blížícími se prázdninami jako každý rok zahájila a/nebo revidovala celou sadu svých řízení za neimplementaci platných sekundárněprávních norem. S ohledem na jejich množství je poměrně překvapivé, že České republiky, která byla Komisí dosud v tomto směru relativně často zmiňována, se tentokrát „vlna“ řízení příliš nedotkla.
- ČR v první řadě náležitě neimplementovala směrnici týkající se posuzování dopadu ekologicky náročných projektů na životní prostředí (1985/337 pozměněná 1997/11 a 2003/35; údajně neumožňuje adekvátní zapojení veřejnosti do rozhodování) a směrnice na ochranu biodiverzity (směrnice o ochraně ptactva a o biotopech).
- V případě zajištění volného pohybu ojetých automobilů Komise přistoupila již ke druhé fázi procedury (zveřejnění odůvodněného stanoviska), protože ČR podle Komise posuzuje ojetiny podle toho, zda už jsou v zemi zaregistrovány, nebo byly teprve dovezeny, přičemž na dovezené automobily jsou aplikována přísnější kritéria.
- ČR zaznamenala i opačný případ: řízení za neimplementaci norem v oblasti telekomunikací, která byla vůči ní dosud vedena, byla pozastavena, protože Česko podle Komise podniklo všechny potřebné kroky pro jejich korektní fungování (např. zajistilo přenositelnost telefonních čísel při změně operátora a umožnilo vytvoření veřejného telefonního seznamu, a to i u mobilních linek).

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

- Komise 12. července po měsících intenzivních diskusí a sporech s mobilními operátory (viz předcházející monitoringy) představila svůj plán na 40–70% snížení cen mezinárodního roamingu, a to formou nového nařízení.
- *Obsah návrhu*
- Jádrem normy by měl být požadavek na snížení velkoobchodních cen, které si mezi sebou za spojení roamingových hovorů účtují sami operátoři, a stanovení 30% stropu na čistý zisk ze všech hovorů uskutečněných v rámci EU, což by podle Komise mělo vést i ke snížení maloobchodních cen, resp. cen pro koncové zákazníky.
- *Reakce aktérů*
- Asociace GSM (GSMA), sdružující 690 operátorů z 213 samostatných území (včetně např. T-Mobile, Vodafone apod.), označila uvedené záměry za „drakonické“.

- *Sporné body*
- Problémem je i to, že legislativní zásah by pravděpodobně negativně ovlivnil vývoj velmi dynamicky se rozvíjejícího se odvětví, které má potenciál postupně (i když nepřímo) naplňovat plány Komise na „elektronickou gramotnost“ (mobilní operátoři začínají nabízet i vysoko rychlostní připojení k internetu).
- *Další vývoj*
- Osud návrhu je nejistý. Kromě silné opozice ze strany operátorů se proti němu veřejně postavili i tři komisaři – Günter Verheugen, Charlie McCreevy a Peter Mandelson.

1.3 Rada

Nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy

- Rada 9. června kvalifikovanou většinou schválila návrh nařízení o organizaci veřejné dopravy. Řecko, Lucembursko, Malta a Česká republika se hlasování zdržely.
- *Obsah nařízení a implementace*
- Nařízení vstoupí v platnost po třech letech od svého přijetí s tím, že členské státy získají dalších dvanáct let přechodného období, aby sladily současnou organizaci veřejné dopravy s požadavky nové normy. Ta se bude týkat jak silniční a železniční dopravy, tak i – na žádost konkrétního státu – dopravy vodní. Ve všech případech však platí, že místní úřady si i nadále ponechají možnost provozovat veřejnou dopravu samostatně, resp. prostřednictvím náležitě vybraného operátora.
- Nové nařízení vedle uvedených parametrů zavádí opatření k zajištění transparentnosti provozování veřejné dopravy, což pro místní úřady v praxi znamená povinnost adekvátně písemně ošetřit veškeré související kroky (výběr konkrétního operátora, vyrozumění neúspěšných účastníků výběrového řízení apod.).

REACH

- Po delší přestávce se opět dostává do centra pozornosti evropských institucí balík legislativních návrhů týkajících se registrace, evaluace a autorizace chemikálií, známý pod zkratkou REACH, který má zajistit harmonizaci a zpřísnění autorizace chemikálií, včetně např. těch, které se používají v potravinářství.
- *Sporné body*
- Zatímco zástupce předsednické země, finský ministr životního prostředí Jan-Erik Menestam,

ohlásil snahu dosáhnout za finského předsednictví, tedy do konce roku 2006, konečného rozhodnutí Rady a dotažení celé spolumozhodovací procedury do konce, jeho kolega, Mauri Pekkarinen, zastupující Finsko v Radě ministrů pro hospodářskou soutěž, vyjádřil, že Rada chce znovu otevřít některé otázky, které prostřednictvím svých pozměňovacích návrhů zpochybnil EP.

- Jedná se o poměrně vysoce technické otázky autorizace chemikálií (především těch, které jsou zařazeny na seznam vysoce nebezpečných látek) a jejich substitutů a povinností výrobců spjatých s autorizací, které představují v Radě, hájící stanovisko, podle něhož by legislativa především neměla příliš narušit vnitřní trh a přispívat k monopolům, spornou otázkou.
- *Spor Rada vs. EP a role eurolobby*
- Rada ale odmítla i některé další specifické položky, na nichž se shodl EP, jedná se např. o otázku testování chemikálií na zvířatech, vzájemné výměny informací, adaptace evaluačního mechanismu na potřeby malých a středních podniků, vznik Evropské agentury pro chemikálie (European Chemicals Agency) či povinnosti výrobce vybavit výrobek dostatečnými informacemi při pohybu na trhu.
- *Předpokládaný průběh dalšího jednání*
- REACH každopádně představuje velmi spornou položku v seznamu nejdůležitější legislativy vznikající na půdě EU od vstupu ČR a opětovné otevření této otázky může spory profesních organizací i institucí obnovit. Své pravidelné schůzky již v červenci obnovili zástupci expertů reprezentujících stanoviska produkce i ochrany životního prostředí.
- Další pokračování projednávání otázky REACH a otevírání sporných pozměňovacích návrhů lze očekávat v září.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost institucí EU

Plán na vytvoření nové frakce EP

- Předseda britské Konzervativní strany David Cameron oznámil 13. července své rozhodnutí stáhnout oficiální žádost o vytvoření nové poslancecké frakce, která by sdružovala převážně euroskepticky či eurokriticky smýšlející europoslance, z nichž většina měla pocházet ze skupiny Evropských demokratů, která je dnes v EP součástí frakce EPP-ED.

- Z hlediska ČR je zajímavé, že britští konzervativci ve snaze vybudovat tuto frakci s největším zájmem oslovovali skupinu 9 europoslanců ODS v rámci frakce EPP-ED. Vedle nich byly vážnými kandidáty na vstup do frakce také polští poslanci za stranu Právo a spravedlnost a několik pravicových poslanců převážně ze států severní Evropy a z Pobaltí.
- *Pozadí otázky vzniku nové frakce*
- Plány na vytvoření frakce se v rámci strany Evropských demokratů diskutovaly již delší dobu, v pozadí byla především častá ideová neshoda s majoritním proudem EPP-ED, který je reprezentován především německými, francouzskými a italskými poslanci Evropské strany lidové.
- *Další postup britské a české strany*
- Fakt, že se nedařilo získat všechny konzervativní poslance pro novou frakci i určitý nejasný postoj dalších oslovených skupin poslanců mimo britskou a českou skupinu, podobně jako současné vnitropolitické problémy ČR, by nakonec mohly vést k výraznému oslabení nové frakce, iniciátoři tedy i po dohodě s poslanci ODS nakonec od myšlenky upustili, zcela ji však neopustili.
- Došlo k odložení možného rozhodnutí do roku 2009, kdy proběhnou nové volby do EP. V tomto rozhodnutí se s britskými konzervativci shoduje i ODS, jejíž předseda Mirek Topolánek podepsal s Jamesem Cameronem společnou deklaraci o založení Hnutí pro evropskou reformu, které má usilovat o modernější, otevřenější a decentralizovanou EU.

2.2 Finance EU a rozpočet

Rozpočet pro rok 2007 a chystané reformy vlastních příjmů EU

- Jednání Rady ministrů financí EcoFin 14. července bylo exkluzivně věnováno otázce přípravy prvního rozpočtu nové finanční perspektivy, rozpočtu pro rok 2007.
- *Legislativní pozadí rozpočtové procedury*
- Komise již v květnu, ihned poté, co tak mohla učinit po schválení meziinstitucionální dohody pro novou finanční perspektivu, dokončila přípravy nového rozpočtu a zveřejnila předběžný návrh. Nyní o něm budou dle zvláštní hlasovací procedury, která je vyhrazena pouze schvalování rozpočtu, rozhodovat Rada a Evropský parlament.
- *Pozice Rady, Komise a EP*
- Pokud jde o rozpočet pro následující rok, pozice všech tří institucí do značné míry kopíruje jejich

pozici z roku 2004, která se poslední dobou stává téměř pravidlem: je to především Rada, která prosazuje úspory a rozpočtové škrty oproti původnímu návrhu Komise, zatímco EP se bude pokoušet v rámci svých omezených pravomocí vrátit škrty Rady zpět.

- Příprava rozpočtu probíhá pod předsednictvím Finska, ještě předtím, než se tato země ujala své funkce, upozorňovali její představitelé na to, že se budou snažit přimět EU k úsporám, a to především v oblasti byrokratické a administrativní zátěže.
- *Finské předsednictví a chystané reformy vlastních příjmů EU*
- Finské předsednictví také vyslovilo jako jednu ze svých zásadních priorit formulaci prvních návrhů na dlouhodobou reformu příjmové stránky evropských rozpočtů, především z hlediska otázky tzv. vlastních zdrojů.

2.3 Finské předsednictví

- 1. července se předsednictví EU ujalo po Rakousku Finsko. Již koncem června jeho vrcholní představitelé prezentovali priority na nadcházejícího půl roku. Obě zmíněné země přitom z důvodu své velikosti, významu na evropské politické scéně i mnoha společných charakteristik a zájmů (vstup do EU v roce 1995, neutralita) na letošní rok připravily společný pracovní program.
- *Priority finského předsednictví*
- Finsko definovalo ústy svého předsedy vlády Matti Vanhanena svých pět základních priorit 21. června. Patří mezi ně budoucnost EU (včetně problematiky rozšiřování), konkurenceschopnost Unie na globálním trhu, zahraniční vztahy EU (především vztahy s Ruskem), zajištění přístupu občanů ke spravedlnosti (plus terorismus a pašování lidí) a transparentní a účinné procedury v Unii (s odkazem na poslední summit Evropské rady, kde bylo dohodnuto další „otevření“ jednání Rady při aplikaci tzv. spolurozhodovací procedury).
- *Hodnocení*
- Obecně lze říci, že až na otázku spravedlnosti nejsou uvedené priority nijak „originální“, resp. v programech předsednictví se objevují velmi často, aniž se upozorňuje na skutečnost, že v průběhu šesti měsíců je efektivní vyřešení takto složitých položek zcela nereálné, přinejmenším v případě takové země, jakou je Finsko.
- Ještě před začátkem jeho „euromandátu“ se v médiích objevily zprávy, že Finsko v průběhu nadcházejícího půl roku „půjde příkladem“

a schválí ve svém parlamentu evropskou ústavu. Lze říci, že jde o obecnější trend. Podobně by mělo Finsko „připravit půdu“ pro Německo, které se ujme předsednictví na začátku příštího roku, i v otázce rozšiřování EU či inovací a Lisabonské strategie obecně.

- Při prvním setkání s evropskými poslanci však zřetelně vyšlo najevo, že od finského předsednictví se právě z uvedených důvodů příliš neočekává, což potvrdily i reakce sociálních partnerů (zaměstnanců a zaměstnavatelů).
- Částečnou výjimku tvoří oblast vnějších vztahů EU, kde je prioritou Finska připravení nové smlouvy PCA s Ruskem, jejíž finalizaci dokončí německé předsednictví

2.4 Justice a vnitra

Společná vízová politika a Schengen

- Červencové legislativní dění v oblasti justice a vnitra se soustřeďovalo na otázku přípravy společné vízové databáze (VIS), která by se měla stát základem společného vízového systému EU a sloužit např. proti nebezpečí falšování víz, vydávání duplicitních víz apod.
- *Legislativní pozadí*
- Zavedení společné vízové politiky a přechod režimu hlasování v této oblasti v Radě z jednomyslnosti na QMV, včetně spolurozhodování EP, od 1. ledna 2005 umožnilo jednomyslné rozhodnutí Rady ministrů na základě Haagského programu z listopadu 2004 i na základě inovací, které do oblasti justice a vnitra přinesla Amsterodamská smlouva a poté revize z Nice.
- *Sporné body*
- Prozatím panuje nedostatek shody na otázkách týkajících se společné databáze víz, a to i mezi jednotlivými institucemi EU. Jde o to, komu má být do této databáze umožněn přístup.
- Spornou otázkou také je, kdo by měl být správcem tohoto vízového registru, EP je zastáncem vzniku „nezávislé“ agentury, zatímco Rada uvažovala o svěření této pravomoci jednomu z členských států.
- *Otázka dobudování systému SIS II*
- Zasedání Rady pro justici a vnitra 24. července má hovořit i o dokončení legislativy týkající se spuštění systému SIS II (Schengen II), který má umožnit novým členským státům, včetně ČR využívat výhod Schengenu.
- V této záležitosti panuje mezi EP, který opět získal nově pravomoc spolurozhodování o vytvoření tohoto systému, a Radou relativní shoda.

- Zatímco Rada se na dokončení SIS II shodla již v červnu, EP indikuje, že proti tomuto rozhodnutí nemá námitky, navzdory tomu, že se v určitých bodech rozhodnutí Rady odlišovalo od původní verze, na níž se dohodl trialog Rady, Komise a EP.
- První čtení návrhu na vytvoření SIS II má proběhnout v EP v září.

2.5 Regionální politika

Nová kohezní a regionální politika

- 13. července zveřejnila Komise strategii pro novou kohezní politiku, která pro nadcházející finanční období 2007–2013 v souladu s finanční perspektivou upravuje priority, které Komise upřednostňuje pro čerpání prostředků z Kohezního fondu, tedy fondu pro státy, jejichž HDP na hlavu nedosahuje 90% průměru EU.
- *Legislativní pozadí a parametry nové regionální politiky*
- Strategii musí ještě schválit Rada na říjnovém zasedání tak, aby bylo všechno připraveno pro spuštění nové regionální politiky od 1. ledna 2007, která přináší pozměněné parametry a programy čerpání i některé nové iniciativy (Jaspers, Jeremie, Jessica), počítá se se zvláštním důrazem na posílení potřeb městských aglomerací, které bývaly pokryty iniciativou Urban.
- Větší prostor je v rámci nové regionální politiky poskytnut členským státům při tvorbě operačních programů a dotačních titulů na využívání evropských prostředků, což je výzva i pro českou administrativu.
- *Nová kohezní politika a alokace prostředků pro ČR*
- Česká republika má podle zveřejněných parametrů nové kohezní politiky v letech 2007–2013 nárok na celkem 23,7 mld. euro, z toho nejvíce na cíl nazvaný Konvergence (přes 22 mld. euro), půjde tedy převážně o prostředky právě z Kohezního fondu a iniciativ určených k tomu, aby ČR dohnala hospodářský průměr EU.
- V porovnání s tím je poměrně méně prostředků určeno na Cíl 2, který se týká podpory konkurenceschopnosti a zaměstnanosti (např. podpora malých a středních podniků, rekvalifikace apod.), má jít o asi 370 mil. euro. Na cíl Evropská teritoriální kooperace potom bylo ČR přiděleno necelých 350 mil. euro.
- Největším příjemcem prostředků z Kohezního fondu i na Cíl Konvergence bude v rámci celé EU-27 (nová kohezní politika už obsahuje i alokaci prostředků pro Bulharsko a Rumunsko) po

dalších 7 let největší nový členský stát, Polsko (19,5 mld. euro, respektive 39,5 mld. euro).

2.6 Zemědělství

Reforma vinařství

- Nejvíce diskutovaným tématem v oblasti CAP se v červnu a červenci 2006 stává Komisí plánovaná reforma sektoru vinařství.
- *Obsah reformy – pozice Komise vs. pozice lobby*
- Komisařka Boelová při červnové prezentaci prvních parametrů vinné reformy zdůraznila, jako již několikrát předtím, že by mělo jít především o pozdvižení konkurenceschopnosti evropských vín a pokoušela se tuto svoji pozici hájit i při slyšení před zemědělským výborem EP.
- Střetla se nejen s názory europoslanců, ale i producentů, především členů francouzské lobbyistické organizace VINIFLHOR, která kromě pěstitelů vína sdružuje ještě pěstitelé ovoce, zeleniny a zahrádkáře, kteří proti reformě protestovali se slovy, že problémem evropského vinařství není nadprodukce, tedy to, že by vyrábělo příliš, ale to, že prodává málo.
- *ČR v rámci evropského trhu s vínem – pozitivní a méně sporné body*
- Z hlediska českého vinařství by nemuselo jít o nepřekonatelný problém. Půjde-li o kvalitativní požadavky, zřejmě by měla taková reforma postihnout především velkovýrobce levných a nepříliš kvalitních stolních vín ze států, které náleží mezi skutečně velké výrobce vína, zaplavujícího často evropský trh (především Španělsko, částečně Francie a Itálie). Český vinný sektor je vzhledem k naší konzumentské tradici i vzhledem k omezením, které novým členům dává přístupová smlouva, poměrně malý.
- *Negativní a sporné body návrhu*
- Závažnější je, že navrhovaná reforma, jak se předpokládalo, kráčí i cestou podpory a upřednostňování likvidace produkce a vyklučování vinic.
- Především toto kritizují poslanci zemědělského výboru EP

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Televize bez hranic a product placement

Zpravodajové výborů zabývajících se návrhem na revizi tzv. směrnice o televizi bez hranic (o níž jsme v monitorinzích už několikrát psali) 14. června společně se zástupci spotřebitelských nevládních organizací vydali apel stavící se proti možnosti legalizovat používání product placementu (zjednodušeně řečeno „skryté“ reklamy) v evropských audiovizuálních dílech.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

Product placement má být podle návrhu Komise zakázán pouze ve zpravodajství, dokumentárních pořadech a pořadech pro děti. Zpravodajové jej navrhli zakázat i ve filmech a televizních seriálech. Dosavadní úprava product placement neřeší a v jednotlivých členských státech existují různá pravidla. S výjimkou Rakouska je tato technika povětšinou zakázána.

Sporné body

Proti liberalizačním tendencím Komise v tomto směru začíná postupně vyrůstat opozice, a to po dvou liniích. První zdůrazňuje, že umožnění technik product placementu napomůže nabourat „evropský audiovizuální model“. Druhá pak akcentuje problém, jak odlišit, které programy jsou pro děti a které ne, a (z důvodu předběžné opatrnosti) požaduje „pro jistotu“ product placement rovněž zakázat.

Hodnocení

V obou případech jde o přehnané obavy. Legalizace product placementu (resp. jeho právní vyjasnění) pravděpodobně nepřinese žádné zásadní negativní změny, protože používání těchto technik v EU dosahuje sotva 1% všech výnosů z reklamy. Navíc jde o poměrně neefektivní způsob propagace výrobků.

Zástupci reklamních společností spíše požadují, aby návrh na revizi příslušné směrnice obsáhl možnost uplatňovat tzv. nové reklamní formáty (např. rozdělení obrazovky na část s obsahem a část s reklamou).

Další vývoj

Problematické product placementu a revize směrnice o televizi bez hranic obecně se bude po prázdninách věnovat EP. Konkrétní datum však prozatím stanoveno nebylo.

Do konce roku se předpokládá především debata ve výborech a další vyjasňování pozic k danému tématu. Právě v tomto období se doporučuje všem zainteresovaným do začínajícího legislativního procesu formou lobbyingu zasáhnout. Po ukončení prvního čtení v EP je na zásadnější meritorní změny zpravidla pozdě, resp. vyžadují mnohem více energie, aby byly prosazeny.

Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám

Plénum EP 4. července přijalo v souladu se sdělením Komise z 27. září 2005 zprávu, která doporučila zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám. 439 poslanců se vyslovilo pro, 74 proti a 102 se zdrželo.

Pozadí a obsah návrhu

Obecně by podle EP mělo dojít k inkorporaci letecké dopravy do systému trhu s emisními povolenkami a k ukončení výjimky, která zajišťuje nízkou (nebo nulovou) daň na letecký benzín (kerosin). Plénum rozhodlo v dané věci v intencích doporučení výboru pro životní prostředí, který se celou záležitostí zabýval na začátku června (viz předcházející monitoring).

Trh s emisními povolenkami by se týkal všech letů započatých v EU. V letech 2008–2012 by proběhla „pilotní fáze“ celého projektu, v následujícím období by se pak rozhodlo o konkrétním způsobu napojení stávajícího systému emisních povolenek na ten, v němž by byla zahrnuta i letecká doprava (s tím, že aerolinky by byly sice nedílnou součástí celého systému, ale jejich režim by byl „paralelní“). Co se týče zdanění leteckého benzínu, týkalo by se prioritně vnitrouijních letů; na všechny ostatní by se i nadále vztahovala výjimka.

Hodnocení a sporné body

Zpráva EP prozatím není součástí legislativního procesu a není tudíž závazná (samotný návrh z Komise vzejde pravděpodobně na konci tohoto roku), nicméně z politického hlediska představuje poměrně jasný signál pro to, jakým směrem by se Komise měla při definování svého textu ubírat.

Už nyní se nicméně zdá, že minimálně v jednom bodě se Komise s EP nestřetne: zdanění leteckého benzínu by vyžadovalo jednomyslnost v Radě ministrů, což nelze očekávat, a proto je pravděpodobnější, že Komise se této položce vůbec nebude věnovat. Navíc ceny kerosinu jsou podle některých liberálních hlasů z EP už v současnosti na relativně vysoké úrovni, což aerolinky nutí samo o sobě snižovat jeho spotřebu (tedy i bez daňových opatření).

Obecně lze říci, že Komise bude v celé záležitosti vystupovat spíše jako korektiv, protože iniciativa EP patří mezi ty, které mají za cíl z environmentálních důvodů leteckou dopravu (resp. její tržní fungování) omezovat.

Reakce aktérů

I tak je však možné čekat negativní reakce ze strany zástupců leteckých společností. Ostatně už nyní ostře reagovali na výsledky jednání v EP s tím, že přednesené návrhy absolutně neodpovídají ekonomické realitě v daném sektoru dopravy. Naopak zástupci ekologické lobby (např. T&E) v reakci na zprávu EP požádali o ještě přísnější opatření.

Další vývoj

V průběhu prázdnin se žádné posuny v celé věci neočekávají. Jak už bylo avizováno, předpokládá se, že Komise zveřejní svůj návrh na konci roku 2006. Délka samotného legislativního procesu se pak s ohledem na kontroverznost dané otázky odhaduje minimálně na tři roky.

Směrnice o bateriích

Plénium EP 4. července formálně schválilo finální kompromis dosažený ve spolupráci s Radou stran tzv. směrnice o bateriích, jež by měla zajistit, aby bylo do roku 2016 45 % všech použitých baterií sesbíráno a zrecyklováno (blíže viz také monitoring duben/květen 2006).

Legislativní pozadí

Návrh směrnice byl Komisí předložen v roce 2003 a kromě sběru a recyklace vyzýval k odpovědnosti i výrobce baterií, aby se podíleli na nákladech, které s sebou používání jejich produktů nese. Tuto charakteristiku si zachovala i výsledná

norma, což znamená, že vytváří nejen systém sběru a recyklace použitých baterií, ale zároveň na sebe „nabaluje“ další otázky, čímž vzniká relativně podrobný text, dávající jednotlivým členským státům jen velmi málo prostoru pro opatření, která by odpovídala jejich situaci a zkušenostem.

V EU se ročně použije zhruba 1 mld. tun různých druhů baterií, počítaje v to všechny typy, včetně těch, které obsahují nebezpečné těžké kovy. V současnosti se úroveň sběru a recyklace použitých baterií v jednotlivých členských státech výrazně liší, přičemž pouze v šesti zemích (Rakousko, Belgie, Francie, Německo, Nizozemsko a Švédsko) existují závazná pravidla pro nakládání s tímto druhem odpadu.

Obsah směrnice

Podle směrnice by se mělo v roce 2012 recyklovat 25 % všech baterií a o čtyři roky později by mělo toto číslo vzrůst o dalších dvacet procentních bodů. Sběrná místa by měla být všem dostupná (např. u supermarketů).

Norma také stanovuje přesná čísla týkající se recyklace jednotlivých druhů baterií (65 % u baterií s přídavkem olova, 75 % u niklkadmiových článků a 50 % u ostatních druhů). Baterie obsahující 0,0005 % rtuti a/nebo 0,0002 % kadmia budou podle směrnice (až na několik výjimek) zakázány. Od roku 2009 by rovněž na bateriích mělo být vyznačeno, jaká je jejich skutečná kapacita, resp. kolik hodin provozu vydrží.

Hodnocení a sporné body

Obecně lze říci, že výsledná norma (alespoň na první pohled) „nahrává“ spotřebitelům. Je však patrné, že implementace s sebou přinese i náklady, které se ve výsledku pravděpodobně odrazí i do cen baterií (trh v tomto směru nejspíše nezafunguje, protože náklady se plošně zvýší prakticky všem producentům, až na ty nejmenší, na něž se některé nové povinnosti nevztahují).

Co se týče povinnosti uvádět na bateriích jejich kapacitu, postačí pohled na současné výrobky, aby bylo zřejmé, že této „povinnosti“ dostávají producenti už nyní, aniž jsou k tomu nuceni nějakou normou. Navíc by bylo smysluplnější požadovat ne určení kapacity jako takové, ale výdrž baterií při různých úrovních provozu, protože právě od tohoto faktoru se jejich výkon prioritně odvíjí.

Reakce aktérů

Reakce na konečné přijetí směrnice se lišily podle ideologických preferencí, resp. konkrétních zájmů. Zatímco zelení v EP jej spíše přivítali, výrobci baterií a zástupci politického středu a pravice se vesměs vyjadřovali negativně.

Další vývoj

Státy budou muset směrnici implementovat do dvou let od uveřejnění v Úředním věstníku EU s tím, že po čtyřech letech se počítá s její případnou revizí.

1.2 KOMISE**Evropský patent**

Komisař pro záležitosti vnitřního trhu Charlie McCreevy v červenci ohlásil, že by rád ukončil tříleté období patu, v němž se nachází návrh směrnice o celoevropském patentu. Návrh evropského patentu se nachází ve zmražené podobě na pořadu jednání Rady a komisař McCreevy se pokouší situaci odblokovat prostřednictvím obnovení veřejné debaty o této legislativě, která probíhala v první polovině letošního roku.

Otázka celoevropského patentu nezůstávala po celé tři roky jejího setrvání na pořadu jednání Rady zcela nediskutována. Hovořilo se o ní částečně v souvislosti s jinými dílčími kontroverzními problémy, které se týkají ochrany práv duševního vlastnictví. Především v souvislosti s otázkou patentovatelnosti softwaru.

Kontroverzní body

Celoevropský patent je problematická záležitost, protože jeho aplikování jednak ve výsledku vede k výrazné harmonizaci této právní oblasti napříč členskými státy, což samozřejmě s sebou nese zásahy do jejich právních řádů. Dále s sebou nese významné posílení pravomocí Evropského patentového úřadu (European Patent Office), který by měl patenty udělovat, tedy centralizaci jejich udělování.

Podobně je to s plány na vytvoření Evropského patentového soudu. Členské státy, které mají problém s touto legislativou, nesouhlasí především s centralizací rozhodovacích pravomocí a vznikem nových institucí pro udělování či kontrolu udělování patentů na celoevropské úrovni (Velká Británie, částečně Německo), případně s výrazným oslabením vlastních struktur a interních úřadů pro udělování patentů (Francie).

Na druhé straně nejen komisař McCreevy, který potřebu přijetí této sporné legislativy několikrát zdůrazňoval již v minulosti, je přesvědčen o tom, že otázka celoevropského patentu výrazně napomůže k plnění některých důležitých cílů Lisabonské agendy.

Upozorňuje přitom na to, že právě v počtu inovací, patentů a podpoře jejich dosahování EU výrazně již po několik let zaostává za USA. McCreevy proto

o potřebě evropského patentu hovořil i v souvislosti s Kokovou zprávou, která na podzim 2004 konstatovala neúčinnost dosavadního plnění Lisabonské agendy a vedla k jejímu přehodnocování.

Pozice komisaře McCreevyho

Podle komisařových závěrů, s nimiž hodnotil výsledky veřejné debaty, prioritami mají být zjednodušení procedur udělování i žádání o udělení patentů v EU, včetně snížení finanční nákladnosti, především pro malé a střední podniky, a současně udržení kvality, tedy: zjednodušení procedury získávání patentu by nemělo znamenat degradaci této procedury.

Faktem však je, že komisař může v této situaci vysílat pouze signály či tlak směrem k Radě, možnost odblokovat patovou situaci mají v rukou členské státy, otázka harmonizace ochrany práv duševního vlastnictví a celoevropského patentu spadá dle platného primárního práva do režimu hlasování jednomyslností, Evropská ústava přitom zaváděla v některých dílčích a technických aspektech QMV a převáděla v nich kompetence z roviny národních států na rovinu nadnárodní. Ačkoli euroústava nebyla ratifikována, některých zjednodušení v oblasti patentového řízení v rámci EU bude zřejmě dosaženo i jinak, tzv. Londýnský protokol z roku 2000, k jehož ratifikaci na úrovni EU by mělo dojít, předpokládá především zjednodušení procedury překlady žádostí o udělení patentu k Evropskému patentovému úřadu tak, aby byla celá procedura urychlena. Většina členských států protokol již buďto ratifikovala, nebo jej má alespoň na pořadu jednání svých parlamentů. Z velkých států, které tak dosud neučinily, zůstává Francie.

Částečné odblokování debaty o celoevropském patentu je jednou z priorit finského předsednictví, možné pokračování jednání Rady a dalších veřejných diskusí a konferencí na toto téma se však očekává až v průběhu předsednictví německého.

Jednotná pravidla pro přístup na trh silniční dopravy

Komise 9. června otevřela dvouměsíční veřejnou konzultaci týkající se pravidel pro přístup na jednotný trh silniční dopravy a minimálních požadavků na profesi řidičů. Na konci roku 2006 nebo začátkem roku 2007 by mělo na základě konzultace vzniknout několik legislativních návrhů.

Pozadí

Obecně má být cílem precizace stávajících směrnic a nařízení a úprava problematické kabotáže (provozování vnitrostátní nákladní dopravy ve státě, v němž dopravce nemá pobočku).

Kromě toho Komise navrhuje zpřesnění možných výjimek při poskytování přeshraničních přepravních služeb (v oblasti osobní dopravy), jednotnou licenci pro mezinárodní autobusové linky nebo zkrácení doby platnosti (v současnosti pět let) u licencí pro poskytování příslušných služeb a profesionálních řídicích oprávnění.

Doporučení

Všem zainteresovaným aktérům se doporučuje konzultace zúčastnit. Krom toho je také vhodné již nyní zahájit efektivní lobbing příslušných generálních ředitelství Komise, která se budou podílet na sepisování legislativních návrhů.

Pro Česko je liberalizace na poli kabotáže jednou z nejdůležitějších otázek dopravní politiky, protože čeští dopravci by mohli prakticky bez problémů okamžitě začít konkurovat (cenou i kvalitou) nákladním přeprávcům za západní hranici ČR.

Nyní se na kabotáž vztahuje na základě přístupové smlouvy přechodné období a ani standardní režim kabotáže v EU není příliš liberální.

Další vývoj

Veřejná konzultace bude uzavřena v srpnu a na přelomu let 2006 a 2007 se očekává zveřejnění prvních legislativních návrhů.

Průběžné hodnocení Bílé knihy o společné dopravní politice

Komise 22. června zveřejnila dlouho očekávanou zprávu, v níž zhodnotila dosavadní naplňování obecných cílů dopravní politiky, jež byly stanoveny v Bílé knize o společné dopravní politice z roku 2001 (snižování počtu dopravních zácp, zajišťování environmentálních standardů a řešení problémů kvality života a bezpečnosti).

Obsah zprávy a hodnocení

Obecně lze říci, že Komise z důvodu efektivnějšího plnění svých závazků rozhodla o oddělení rozvoje dopravy na jedné straně a růstu ekonomiky na straně druhé. Dosud mezi nimi (alespoň na politické rovině) existovala vzájemná závislost.

Důvodem pro uvedený posun byly i „externí“ změny: rozšíření EU, zrychlení procesu globalizace, růst cen ropy, vstup Kjótského protokolu v platnost a teroristické útoky na dopravní prostředky v Madridu a Londýně.

V praxi to znamená, že Komise odstoupila od dosavadního záměru „modální změny“ (což – zjednodušeně řečeno – znamená přesun většiny dopravy na železnici) a přijala opatření, která

umožní, aby jednotlivé druhy dopravy mohly vedle sebe koexistovat a zlepšoval se jejich výkon, energetická účinnost a bezpečnost (a to i s ohledem na zpřísňující se environmentální standardy; v roce 2009 se očekává přijetí programu zaměřeného na ekologicky poháněná vozidla). Uvedený model byl nazván „komodální“.

Pokud jde o konkrétní opatření, pak v případě posilování energetické účinnosti Komise předpokládá vytvoření takových podmínek, které umožní širší využívání alternativních paliv (bez určení jednoho preferovaného). S tím souvisí i závazek podporovat vědu a výzkum v této oblasti a prezentovat příští rok program o energetické účinnosti v dopravě.

V tomto směru je ale problematické, že nová finanční perspektiva pro oblast dopravy a transevropských sítí nepočítá s dostatečnými rozpočtovými prostředky, a proto lze předpokládat, že Komise bude nucena přenechat část investic na jednotlivých členských státech, popř. soukromých investorech. Na druhou stranu průběžné hodnocení bílé knihy předpokládá zpoplatnění používání dopravní infrastruktury (především pak silnic), což by při adekvátním nastavení pravidel mohlo znamenat navýšení prostředků potřebných pro uvedené záměry (tedy v případě, že by byl jejich výběr vázán na další investice do dopravní infrastruktury). Zpoplatnění by mělo být nediskriminační a mělo by zahrnout nově i městskou dopravu. Způsob zpoplatnění by měl být znám do června 2008.

Vedle toho Komise navrhuje i změny v nákladní přepravě (a logistice obecně): na delší vzdálenosti by měla být intenzivněji využívána železniční a vodní doprava, což předpokládá alespoň minimální standardizaci a interoperabilitu mezi jednotlivými druhy dopravy. Akční plán pro tuto oblast by měl být zveřejněn příští rok.

Dalším tématem následujících let má podle Komise být i městská doprava, resp. zajišťování její ekonomické a environmentální efektivnosti, a to zásadně bez dopadu na princip subsidiarity a jeho naplňování. Zelená kniha se očekává v roce 2008.

Zapomenout by se nemělo ani na rozdílné sazby daní u pohonných hmot ani na skutečnost, že letecký benzín dosud zdaněn není.

Reakce aktérů

Evropská federace pro dopravu a životní prostředí (T&E) Komisi po zveřejnění zprávy kritizovala za zjevné ústupky vůči silniční dopravě. Z relevantních aktérů však byla v době přípravy monitoringu jen jedna z mála. Ostatní aktéři (především zástupci politického středu a pravice či Mezinárodní unie silniční dopravy (IRU) nebo Asociace evropských aerolinek – AEA) přijetí modifikované bílé knihy povětšinou

přivítali s konstatováním, že je ve svých předpokladech i cílech mnohem realističtější než text z roku 2001.

Překvapivě tak učinilo i Společenství evropských železnic (CER). Naopak Evropská asociace manažerů železniční infrastruktury (EIM) podobně jako např. zelení v EP varovala před dalším přesunem dopravy na silnice.

Další vývoj

V následujícím období lze předpokládat postupné zveřejňování konkrétnějších akčních plánů a programů založených na revidované bílé knize (např. Zelená kniha o městské dopravě, strategie pro logistiku, metodologie zpoplatnění používání dopravní infrastruktury apod.). Na základě těchto dokumentů se pak s nejvyšší pravděpodobností objeví příslušné legislativní návrhy. Jedním z nejzásadnějších pravděpodobně bude ten, jenž se bude týkat celoplošného a celoevropského zavedení mýtného.

Vzhledem k tomu, že novelizovaná bílá kniha je mnohem realističtější, je možné čekat i větší množství iniciativ vzešlých z Komise (publikovaných právě proto, že budou mít větší naději na úspěch).

Analýza energetické účinnosti

Komise na konci května zveřejnila první analýzu týkající se problematiky energetické účinnosti. Navázala tak na veřejnou konzultaci Zelené knihy o energetické účinnosti, která byla zahájena v roce 2005 a byla ukončena na 31. března 2006.

Pozadí a hodnocení

Konzultace se zúčastnilo na 250 subjektů. Prezentace akčního plánu se očekává v září. „Analýza“ nepřekročila charakter obecných prohlášení o důležitosti vytvoření minimálních standardů pro hodnocení energetické účinnosti, roli veřejných autorit při zajišťování energetické účinnosti (šetření energiemi) a potřebné transparentnosti při poskytování vhodné státní pomoci při naplňování environmentálních standardů.

Sporné body a další vývoj

V akčním plánu lze očekávat návrh na revizi směrnice o energetické účinnosti budov (resp. zahrnutí budov pod 1000 m² do jejího rámce a zpřísnění požadavků na dosahování energetické účinnosti, a to i u starších budov), což však – jak Komise sama upozorňuje – může vést ke sporům mezi požadavky normy, majiteli domů a jejich nájemníky.

Vedle toho akční plán pravděpodobně přinese

i návrh na změnu požadavků na značení a danění energeticky účinných zařízení.

Zamýšlená norma by měla napomoci zabránit dovozu levných (a tudíž energeticky náročných) výrobků do EU s tím, že standardy pro značení by se měly v závislosti na vývoji situace upravovat jednou za 3–5 let.

Co se týče (konkrétnější) energetické účinnosti automobilů, veřejná konzultace na tuto otázku nedala jednoznačnou odpověď, což znamená, že legislativní aktivita na tomto poli se bude pravděpodobně vyvíjet jen velmi pomalu. Byť mezi zainteresovanými aktéry existuje obecná představa, že by v dopravě mělo docházet k takovým proměnám, aby se snižoval objem silniční dopravy a zvyšovala se atraktivita veřejné dopravy, sami uznávají, že ve střednědobém horizontu jsou podobné posuny nereálné (na což ostatně upozornila i Komise ve svém průběžném hodnocení Bílé knihy o společné dopravní politice).

Regulační rámec pro elektronické komunikace

Komise ústy své komisařky Viviane Redingové 29. června prezentovala svou první představu revize stávajícího regulačního rámce pro elektronické komunikace.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

Rámec sestává z následujících norem: 2002/19, 2002/20, 2002/21, 2002/58, 2002/77 (směrnice), 2002/627, 2002/676, 2003/548, 2004/641 (rozhodnutí) a 2003/497 (doporučení) a obsahuje v sobě revizní klauzuli.

Finální verze návrhu by měla být připravena ke konci tohoto roku a měla by mj. obsahovat myšlenku na zavedení „zastřešujícího“ evropského telekomunikačního operátora a požadavky na další liberalizaci na poli elektronických komunikací (další zpřístupnění linek i alternativním operátorům; tzv. strukturální separace provozu linek a poskytování telekomunikačních služeb). Tomuto kroku bude předcházet veřejná konzultace zahájená právě 29. června.

Reakce aktérů

Ještě před svým zveřejněním zpráva vzbudila poměrně ostré reakce ze strany zainteresovaných aktérů. Stávající telekomunikační operátoři jsou se stávajícím legislativním rámcem relativně spokojeni, zatímco noví (potenciální) operátoři vyžadují ze strany EU (popř. členských států) větší regulaci za účelem zajištění přístupu na trh. První z aktérů zastupuje Asociace evropských telekomunikačních operátorů (ETNO), jejímiž členy je 40 telekomunikačních operátorů, druhou stranu

pak Evropská asociace pro konkurenci v telekomunikacích (ECTA), která zastupuje 150 menších operátorů. ECTA pro legislativní změny argumentuje tím, že za stávající situace není možné zajištění adekvátní penetrace vysokorychlostním internetem. (V případě, že by změny nebyly průchodné, postačilo by podle ECTA pro začátek alespoň důsledné naplňování stávajících norem.) Organizace ETNO naproti tomu tvrdí, že kauzální vazba mezi regulací, investicemi do sítí a internetovou penetrací neexistuje, nota bene za situace, kdy je (de)regulace národních trhů v EU velmi různá.

Komise obecně požaduje stejnou nebo menší regulaci v sektorech, které už jsou liberalizovány (např. vnitrostátní a mezinárodní hovory), a naopak posílenou regulaci v oblastech, jakou je např. vysokorychlostní připojení k internetu. „Regulatorní prázdniny“, které požadovala organizace ETNO, Komise odmítla.

Další otázky

Co se týče evropského telekomunikačního regulátora, lze tvrdit, že jeho zavedení samo o sobě kýženou konkurenci na trh s elektronickými komunikacemi nepřinese, na což upozorňuje nejen ETNO, ale i sami národní regulátoři, odvolávající se na svou znalost domácího prostředí (čímž odůvodňují i své oprávnění fungovat bez ingerence unijní instituce).

Jedinou pozitivní změnou (z těch, které byly při prezentaci budoucích záměrů Komise v oblasti telekomunikací zmíněny) tak zůstává pouze snaha zajistit jednotný přístup k žádaným licencím radiového spektra, což by mělo napomoci dalšímu rozvoji bezdrátových služeb přes hranice, byť snaha vytvořit pro tyto účely speciální orgán zůstává spíše nereálná.

Další vývoj

Čeští operátoři se k návrhům Komise nevyjádřili, neboť k samotným legislativním návrhům je ještě daleko, nicméně stejně jako podobné firmy všude v EU konstatovali, že v případě realizace všech záměrů Komise by došlo spíše k omezení konkurenčního prostředí nežli k jeho posílení.

V následujícím období se bude k celému balíku uvedených otázek konat veřejná konzultace, který potrvá do 27. října a na jejímž základě budou představy Komise pravděpodobně částečně modifikovány. Konkrétní návrhy by měly být podle záměru Komise zveřejněny na konci tohoto roku s tím, že nová telekomunikační pravidla by měla v celé EU platit od roku 2010 a měla by být v roce 2014 v případě potřeby znovu revidována.

Podobně jako v jiných podobně ambiciózních projektech je však vhodné upozornit, že jde o relativně

optimistický scénář. V průběhu očekávaného legislativního procesu se s nejvyšší pravděpodobností objeví četné kontroverze, které přijímání příslušných norem buď zpomalí, nebo úplně zastaví. Záležet však samozřejmě bude především na aktivitě dotčených telekomunikačních operátorů a regulátorů, resp. na jejich schopnosti inkorporovat své představy už do návrhů Komise.

Řízení za neimplementaci sekundárněprávních norem

Komise s blížícími se prázdninami jako každý rok zahájila a/nebo revidovala celou sadu svých řízení za neimplementaci platných sekundárněprávních norem. S ohledem na jejich množství je poměrně překvapivé, že České republiky, která byla Komisí dosud v tomto směru relativně často zmiňována, se tentokrát „vlna“ řízení příliš nedotkla.

ČR v první řadě náležitě neimplementovala směrnici týkající se posuzování dopadu ekologicky náročných projektů na životní prostředí (1985/337 pozměněná 1997/11 a 2003/35; údajně neumožňuje adekvátní zapojení veřejnosti do rozhodování) a směrnice na ochranu biodiverzity (směrnice o ochraně ptactva a o biotopech).

Podobné řízení je vedeno i proti Belgii, Kypru, Německu, Řecku, Lucembursku, Polsku, Maltě, Nizozemsku a Rakousku.

V případě zajištění volného pohybu ojetých automobilů Komise přistoupila již ke druhé fázi procedury (zveřejnění odůvodněného stanoviska), protože ČR podle Komise posuzuje ojetiny podle toho, zda už jsou v zemi zaregistrovány, nebo byly teprve dovezeny, přičemž na dovezené automobily jsou aplikována přísnější kritéria.

Podobné řízení je vedeno i proti Lucembursku, Polsku, Rakousku a Maďarsku.

ČR zaznamenala i opačný případ: řízení za neimplementaci norem v oblasti telekomunikací, která byla vůči ní dosud vedena, byla pozastavena, protože Česko podle Komise podniklo všechny potřebné kroky pro jejich korektní fungování (např. zajistilo přenositelnost telefonních čísel při změně operátora a umožnilo vytvoření veřejného telefonního seznamu, a to i u mobilních linek).

Standardní postup většiny řízení je takový, že po dvou výzvách k nápravě Komise může daný členský stát na základě smluv žalovat u Evropského soudního dvora za porušení povinnosti, což může ve výsledku vést až ke stanovení pokuty za konkrétní přečin. Navzdory tomu, že Komise vůči ČR vedla a vede relativně mnoho takových řízení, zatím v žádném z nich ČR odsouzena nebyla.

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

Komise 12. července po měsících intenzivních diskusí a sporech s mobilními operátory (viz předcházející monitoringy) představila svůj plán na 40–70% snížení cen mezinárodního roamingu, a to formou nového nařízení.

Obsah návrhu

Jádrem normy by měl být požadavek na snížení velkoobchodních cen, které si mezi sebou za spojení roamingových hovorů účtují sami operátoři, a stanovení 30% stropu na čistý zisk ze všech hovorů uskutečněných v rámci EU, což by podle Komise mělo vést i ke snížení maloobchodních cen, resp. cen pro koncové zákazníky.

Z návrhu byl vyloučen požadavek na tzv. princip země původu, což by znamenalo krom možnosti volat v rámci jakéhokoli státu za místní tarif pravděpodobně i masivnější rozvoj černého trhu se SIM kartami.

Reakce aktérů

Asociace GSM (GSMA), sdružující 690 operátorů z 213 samostatných území (včetně např. T-Mobile, Vodafone apod.), označila uvedené záměry za „drakonické“.

30% strop na zisky podle GSMA neumožní další investice do páteřních sítí jednotlivých operátorů, což pravděpodobně povede k navýšení cen za vnitrostátní hovory kvůli kompenzaci ztrát, jež poplynou z přijatého nařízení.

Skupina evropských regulátorů (ERG) nicméně označila návrhy Komise za oprávněné, protože operátoři si právě na roamingu údajně účtují přehnané poplatky (byť je pod hrozbou legislativy za poslední měsíce někteří z nich snížili až o 50% a i z dlouhodobého hlediska se stále snižují).

Sporné body

Problémem je i to, že legislativní zásah by pravděpodobně negativně ovlivnil vývoj velmi dynamicky se rozvíjejícího se odvětví, které má potenciál postupně (i když nepřímo) naplňovat plány Komise na „elektronickou gramotnost“ (mobilní operátoři začínají nabízet i vysokorychlostní připojení k internetu).

Další vývoj

Osud návrhu je nejistý. Kromě silné opozice ze strany operátorů se proti němu veřejně postavili i tři komisaři – Günter Verheugen, Charlie McCreevy a Peter Mandelson.

Obecně se tvrdí, že norma by měla platit až po uplynutí dvou- až tříletého přechodného období.

Zodpovědná komisařka Redingová nicméně prohlásila, že očekává, že zamýšlené nařízení vstoupí v platnost před letními prázdninami příštího roku.

1.3 RADA

REACH

Po delší přestávce se opět dostává do centra pozornosti evropských institucí balík legislativních návrhů týkajících se registrace, evaluace a autorizace chemikálií, známý pod zkratkou REACH, který má zajistit harmonizaci a zpřísnění autorizace chemikálií, včetně např. těch, které se používají v potravinářství.

Legislativní pozadí

Jedná se nikoli o jednu směrnici, ale o celý svazek směrnic, který byl díky své komplexnosti bouřlivě projednáván v několika výborech EP, na půdě Rady pro hospodářskou soutěž, Rady pro životní prostředí, zaměstnával potrfolia několika komisařů (ochrana spotřebitele, vnitřní trh, hospodářská soutěž, životní prostředí) v průběhu roku 2005 a byl doplněn o několik stovek pozměňovacích návrhů. Nyní se nachází v takovém stadiu, že byl ve znění těchto pozměňovacích návrhů schválen v plénu EP, k jeho platnosti však ještě chybí úplný souhlas Rady, kde jej teprve čeká druhé čtení jako součást spolurozhodovací procedury. Rada již ovšem vydala společné stanovisko ohledně REACH a vrátila tak 12. července agendu znovu na pořad jednání.

Sporné body

Zatímco zástupce předsednické země, finský ministr životního prostředí Jan-Erik Menestam, ohlásil snahu dosáhnout za finského předsednictví, tedy do konce roku 2006, konečného rozhodnutí Rady a dotažení celé spolurozhodovací procedury do konce, jeho kolega, Mauri Pekkarinen, zastupující Finsko v Radě ministrů pro hospodářskou soutěž, vyjádřil, že Rada chce znovu otevřít některé otázky, které prostřednictvím svých pozměňovacích návrhů zpochybnil EP.

Jedná se o poměrně vysoce technické otázky autorizace chemikálií (především těch, které jsou zařazeny na seznam vysoce nebezpečných látek) a jejich substitutů a povinností výrobců spjatých s autorizací, které představují v Radě, hájící stanovisko, podle něhož by legislativa především neměla příliš narušit vnitřní trh a přispívat k monopolům, spornou otázkou.

Spor Rada vs. EP a role eurolobby

Rada ale odmítla i některé další specifické položky, na nichž se shodl EP, jedná se např. o otázku testování chemikálií na zvířatech, vzájemné výměny informací, adaptace evaluačního mechanismu na potřeby malých a středních podniků, vznik Evropské agentury pro chemikálie (European Chemicals Agency) či povinnosti výrobce vybavit výrobek dostatečnými informacemi při pohybu na trhu.

REACH představoval v průběhu roku 2005 jeden z nejkontroverznějších legislativních návrhů z hlediska různých profesních zájmů zastoupených na úrovni EU. Byl skutečným příkladem zapojení lobby do legislativního procesu a „soutěže“ pohledů jednotlivých aktérů: na jedné straně zájmy průmyslu, rozštěpené navíc na zájmy velkých výrobců (organizace UNICE) a malých a středních podniků (UEAPME), na druhé straně environmentalisté reprezentovaní Greenpeace, Friends of the Earth a dalšími organizacemi a zájmy spotřebitelů reprezentované především organizací BEUC. Druhou rovinu tvořily postoje jednotlivých členských zemí a institucí, přičemž bylo možné sledovat i propojení těchto rovin (Německo bylo např. často obviňováno z obhajoby zájmů svých velkých producentů, kteří tvoří majoritní podíl na evropském trhu s chemikáliemi). Nejen pro zástupce producentů bylo velmi sporným bodem zřízení Evropské agentury pro chemikálie, které REACH předpokládá. I řada kritiků, kteří nepatří mezi experty v oblasti chemické produkce, upozorňovala na to, že jde především o další expanzi pravomocí EU a potažmo Komise prostřednictvím vytváření nových agentur, rozhodovacích, byrokratických a hlavně nikým nekontrolovaných institucí.

Předpokládaný průběh dalšího jednání

REACH každopádně představuje velmi spornou položku v seznamu nejdůležitější legislativy vznikající na půdě EU od vstupu ČR a opětovné otevření této otázky může spory profesních organizací i institucí obnovit. Svě pravidelné schůzky již v červenci obnovili zástupci expertů reprezentujících stanoviska produkce i ochrany životního prostředí.

Nyní bude v rámci konzultací mezi Radami ministrů a příslušnými výbory EP důležité z hlediska rozhodovacího procesu, do jaké míry budou jednotliví aktéři ochotni ustoupit, na tom bude záviset otázka, zda se druhé čtení bude věnovat již jen zmiňovaným nejspornějším problémům, anebo zda dojde k otevření celého „balíku“ asi 500 pozměňovacích návrhů, které již EP schválil. Pokud by k tomu do-

šlo, znamenalo by to značné prodloužení procedury a zablokování legislativy v nekonečných nových diskusích o jednotlivých pozměňovacích návrzích a již projednaných položkách. EP a jeho příslušné výbory prozatím dávají najevo, že by vůči Radě rádi uplatňovaly jednotné a poměrně pevné stanovisko (buďto přistoupí na jeho pozměňovací návrhy, nebo dojde k otevření celého „balíku“ o 500 položkách, které by EP mohl iniciovat).

Další pokračování projednávání otázky REACH a otevírání sporných pozměňovacích návrhů lze očekávat v září.

Nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy

Rada 9. června kvalifikovanou většinou schválila návrh nařízení o organizaci veřejné dopravy. Řecko, Lucembursko, Malta a Česká republika se hlasování zdržely.

Obsah nařízení a implementace

Nařízení vstoupí v platnost po třech letech od svého přijetí s tím, že členské státy získají dalších dvanáct let přechodného období, aby sladily současnou organizaci veřejné dopravy s požadavky nové normy. Ta se bude týkat jak silniční a železniční dopravy, tak i – na žádost konkrétního státu – dopravy vodní. Ve všech případech však platí, že místní úřady si i nadále ponechají možnost provozovat veřejnou dopravu samostatně, resp. prostřednictvím náležitě vybraného operátora.

Z tohoto pravidla nicméně existují výjimky. Bez výběrového řízení bude možné přidělit provozování veřejné dopravy v oblasti příměstských, regionálních a dálkových vlakových linek, přičemž právě příměstské vlakové linky v původním návrhu Komise nefigurovaly. Kromě toho byly stanoveny finanční stropy určující hranici, od níž budou tendry na provozování veřejné dopravy striktně vyžadovány (odhadovaná hodnota kontraktu nesmí ročně překročit 1 mil. € a 300 tis. kilometrů, v případě malých a středních podniků 1,7 mil. € a 500 tis. kilometrů).

Nové nařízení vedle uvedených parametrů zavádí opatření k zajištění transparentnosti provozování veřejné dopravy, což pro místní úřady v praxi znamená povinnost adekvátně písemně ošetřit veškeré související kroky (výběr konkrétního operátora, vyznění neúspěšných účastníků výběrového řízení apod.).

Kontrakty na provozování veřejné dopravy se budou standardně uzavírat (ať už budou přiděleny přímo, nebo prostřednictvím tendru) na deset let, v případě železniční dopravy na patnáct let.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST INSTITUCÍ EU

Plán na vytvoření nové frakce EP

Předseda britské Konzervativní strany David Cameron oznámil 13. července své rozhodnutí stáhnout oficiální žádost o vytvoření nové poslanecké frakce, která by sdružovala převážně euroskepticky či eurokriticky smýšlející europoslance, z nichž většina měla pocházet ze skupiny Evropští demokraté, která je dnes v EP součástí frakce EPP-ED.

Z hlediska ČR je zajímavé, že britští konzervativci ve snaze vybudovat tuto frakci s největším zájmem oslovovali skupinu 9 europoslanců ODS v rámci frakce EPP-ED. Vedle nich byly vážnými kandidáty na vstup do frakce také polští poslanci za stranu Právo a spravedlnost a několik pravicových poslanců převážně ze států severní Evropy a z Pobaltí.

Pozadí otázky vzniku nové frakce

Plány na vytvoření frakce se v rámci strany Evropských demokratů diskutovaly již delší dobu, v pozadí byla především častá ideová neshoda s majoritním proudem EPP-ED, který je reprezentován především německými, francouzskými a italskými poslanci Evropské strany lidové.

Evropští demokraté se s EPP poprvé výrazně neshodli na otázce euroústavy, kterou EPP velmi hlasitě podporovala, prosadili si proto možnost zastávat v této věci vlastní stanovisko, odlišné od majority EPP. Programové neshody pak pokračovaly v některých konkrétních otázkách (hlasování o směrnici o službách, o původním britském návrhu nové finanční perspektivy apod.).

Přesto Cameron nakonec svoji žádost stáhl, protože se nemohl ve své straně opřít o zcela jednotný postup a názor, někteří poslanci za konzervativní stranu upřednostňovali zůstat v největší parlamentní frakci EPP-ED.

Další postup britské a české strany

Čeští poslanci ODS čekali s možným rozhodnutím o vstupu do nové frakce na výsledek parlamentních voleb, aby nenarušovali touto otázkou českou volební kampaň, což Konzervativní strana respektovala.

Fakt, že se nedařilo získat všechny konzervativní poslance pro novou frakci i nejasný postoj dalších oslovených skupin poslanců mimo britskou a českou skupinu, podobně jako současné vnitropolitické problémy ČR, by nakonec mohly vést k výraznému oslabení nové frakce, iniciátoři tedy i po dohodě s poslanci ODS nakonec od myšlenky upustili, zcela ji však neopustili.

Došlo k odložení možného rozhodnutí do roku 2009, kdy proběhnou nové volby do EP. V tomto rozhodnutí se s britskými konzervativci shoduje i ODS, jejíž předseda Mirek Topolánek podepsal s Jamesem Cameronem společnou deklaraci o založení Hnutí pro evropskou reformu, které má usilovat o modernější, otevřenější a decentralizovanou EU.

Předseda Evropské lidové strany Hans-Gert Poettering (budoucí předseda EP dle dohody z roku 2004), nad deklarací „vyslovil politování“.

Význam politických frakcí v EP

Politické frakce představují velmi důležitou součást práce a fungování EP. Platí přitom poměrně složitá a striktní pravidla jejich utváření: ve frakci musí být zastoupeni poslanci minimálně 2 národností, v takovém případě musí mít frakce aspoň 23 členů, jsou-li v ní zastoupeny 3 národnosti, je minimální počet 18, u čtyř národností 14. Patřit do frakce zabezpečuje poslanci a jeho klubu právo podávat ústní interpelace na Komisi, případně získávat posty ve vedení EP a jeho výborů. Frakce disponuje i vlastním rozpočtem. Nejpočetnější frakcí současného EP je pravo-středová EPP-ED, druhou nejpočetnější pak socialisté sdružení v PES.

2.2 FINANCE EU A ROZPOČET

Rozpočet pro rok 2007 a chystané reformy vlastních příjmů EU

Jednání Rady ministrů financí EcoFin 14. července bylo exkluzivně věnováno otázce přípravy prvního rozpočtu nové finanční perspektivy, rozpočtu pro rok 2007.

Legislativní pozadí rozpočtové procedury

Komise již v květnu, ihned poté, co tak mohla učinit po schválení meziinstitucionální dohody pro novou finanční perspektivu, dokončila přípravy nového rozpočtu a zveřejnila předběžný návrh. Nyní o něm budou dle zvláštní hlasovací procedury, která je vyhrazena pouze schvalování rozpočtu, rozhodovat Rada a Evropský parlament.

Rada má v jejím rámci pravomoc pozměnit všechny rozpočtové položky, Evropský parlament může činit změny pouze v tzv. nepovinných výdajích, k nimž náleží např. strukturální politika. Tzv. povinné výdaje, jejichž nejvýznamnější složku tvoří výdaje na společnou zemědělskou politiku, může pouze en bloc odmítnout (a Rada pak může toto jeho rozhodnutí přehlasovat), nemá pravomoci jakkoli v nich škrtnat či je přepisovat. Pravomoci Rady jsou tedy v rámci rozpočtové procedury stále značně silnější než pravomoci EP, tuto situaci změnila euroústava, která dávala EP možnost rozhodovat plnohodnotně i o povinných výdajích. Nutno říci, že tuto inovaci euroústavy považovali (jako téměř jedinou) za prospěšnou i někteří její odpůrci, či ti, kdo se vůči dokumentu stavěli skepticky. Dle této procedury musí rozpočet uvedeným způsobem schválit obě instituce, přičemž Rada má, jak již bylo naznačeno, rozhodující „poslední“ slovo ve struktuře výdajů, EP však může odmítnout rozpočet jako celek, což je v proceduře jeho nejsilnější nástroj proti Radě. Pokud se tak stane, funguje EU, její politiky a programy, v následujícím roce podle rozpočtového provizoria, které spočívá v sestavování provizorních rozpočtů na každý měsíc disponujících 1 dvanáctinou prostředků určených pro rok předchozí. Tolik jen k objasnění základních pojmů, pojmy jako „rozpočtové provizorium“ byly totiž často používány v médiích v souvislosti s patovou situací, která potkala v nedávné minulosti finanční perspektivu, v zájmu správnosti je však možné použít je pouze v souvislosti s rozpočtem konkrétního roku.

Pozice Rady, Komise a EP

Pokud jde o rozpočet pro následující rok, pozice všech tří institucí do značné míry kopíruje jejich pozici z roku 2004, která se poslední dobou stává téměř pravidlem: je to především Rada, která prosazuje úspory a rozpočtové škrty oproti původnímu návrhu Komise, zatímco EP se bude pokoušet v rámci svých omezených pravomocí vrátit škrty Rady zpět.

Příprava rozpočtu probíhá pod předsednictvím Finska, ještě předtím, než se tato země ujala své funkce, upozorňovali její představitelé na to, že se budou snažit přimět EU k úsporám, a to především v oblasti byrokratické a administrativní zátěže.

Finské předsednictví a chystané reformy vlastních příjmů EU

Finské předsednictví také vyslovilo jako jednu ze svých zásadních priorit formulaci prvních návrhů na dlouhodobou reformu příjmové stránky evropských rozpočtů, především z hlediska otázky tzv. vlastních zdrojů.

V současnosti EU disponuje 4 druhy zdrojů (cla a příjmy ze zemědělských dávek – podíl tohoto zdroje se v souvislosti s pokračujícím procesem obchodní liberalizace stále snižuje; dávky z daně z přidané hodnoty; tzv. dodatkový, avšak v současnosti majoritní zdroj – částka vypočítaná dle výše HDP členského státu; a tzv. rezervy, které znamenají převod nevyužitých prostředků z loňského roku, nutno říci, že od rozšíření 2004 se stále více stává pravidlem, že rozpočtové prostředky bývají vyčerpány maximálním způsobem a rezerv z předchozího roku je poměrně málo).

Finanční perspektiva pro roky 2007–2013 zavazuje EU, aby v letech 2008/2009 provedla významnější reformu rozpočtové politiky. Tato revizní klauzule nespécifikuje, zda má jít o reformu příjmové či výdajové složky, i když hovoří o tom, že součástí reformy by mělo být i přehodnocení stále vysokého podílu CAP na rozpočtových výdajích.

Premiér Blair, který jako první inicioval vložení revizní klauzule do finanční perspektivy, hovořil během britského předsednictví o tom, že je nezbytná především reforma výdajové stránky. Z následujících prohlášení dalších představitelů EU (včetně předsedy Komise Barrosa) ovšem vyplývá, že pro EU bude zřejmě výhodnější a politicky průchodnější upravit namísto citlivé otázky výdajů otázku příjmovou. Hovoří se o možnosti zavedení nového příjmového zdroje, kterým by měla být evropská daň.

Tento návrh ještě nemá pevné obrysy, každopádně bude důležité sledovat, jak se této otázky chopí finské předsednictví, následující předsednické země i Komise.

Sporné body rozpočtu 2007

Pokud jde o rozpočet pro rok 2007, Rada ještě před svým zasedáním 14. července komunikovala o zásadních bodech návrhu s rozpočtovým výborem EP a diskuse tak od počátku probíhají ve spolupráci všech tří institucí. Přesto především mezi Radou a EP panuje napětí ohledně objemu rozpočtu.

Komise navrhuje objem ve výši 1,08% HDP EU v závazcích a 1,09% HDP EU v platbách (prozatím celkový objem rozpočtů ani po rozšíření výrazněji nepřekračoval 1% HDP EU), tuto variantu podporuje EP, nesouhlasí s ní však Rada a trvá na škrtech. Radě už se v rámci předběžného dohodovacího říze-

ní tří institucí podařilo některých škrťů dosáhnout, a to především právě v oblasti, kde má ke škrťům „monopolní“ právo – nadpis 2 nazvaný Ochrana a konzervace přírodních zdrojů (ve skutečnosti však CAP). Radě se podařilo dosáhnout škrťů hlavně v oblasti přímých zemědělských plateb a podpor trhů. Prosazovala i škrty v nadpise 5 – administrativa, tam ale poměrně tvrdě narazila. To opět ilustruje do určité míry, že instituce EU jsou schopny akceptovat i škrty ve výdajích na jednotlivé politiky, byť by tyto politiky byly tak důležité jako CAP, ale zlá situace nastává, sáhne-li se na výdaje určené pro administrativní aparát, tedy de facto na vlastní provoz těchto institucí. Především Komise totiž upozorňuje, že navýšení výdajů v oblasti správy je nutné, vzhledem k vytvoření asi 800 nových pracovních míst v institucích EU v souvislosti s rozšířením.

Hlavní „bitva“ o rozpočet pro rok 2007 se očekává v průběhu podzimu (září, říjen), po návratu evropských institucí po letní pauze.

2.3 FINSKÉ PŘEDSEDNICTVÍ

1. července se předsednictví EU ujalo po Rakousku Finsko. Již koncem června jeho vrcholní představitelé prezentovali priority na nadcházejícího půl roku. Obě zmíněné země přitom z důvodu své velikosti, významu na evropské politické scéně i mnoha společných charakteristik a zájmů (vstup do EU v roce 1995, neutralita) na letošní rok připravily společný pracovní program.

Priority finského předsednictví

Finsko definovalo ústy svého předsedy vlády Matti Vanhanena svých pět základních priorit 21. června. Patří mezi ně budoucnost EU (včetně problematiky rozšiřování), konkurenceschopnost Unie na globálním trhu, zahraniční vztahy EU (především vztahy s Ruskem), zajištění přístupu občanů ke spravedlnosti (plus terorismus a pašování lidí) a transparentní a účinné procedury v Unii (s odkazem na poslední summit Evropské rady, kde bylo dohodnuto další „otevření“ jednání Rady při aplikaci tzv. spolurozhodovací procedury).

Hodnocení

Obecně lze říci, že až na otázku spravedlnosti nejsou uvedené priority nijak „originální“, resp. v programech předsednictví se objevují velmi často, aniž se upozorňuje na skutečnost, že v průběhu šesti měsíců je efektivní vyřešení takto složitých položek zcela nereálné, přinejmenším v případě takové země, jakou je Finsko.

Co se týče konkrétních problémů, předpokládá se, že se Finsko pokusí zprostředkovat další jednání např. v otázce směrnice o službách, směrnice o pracovní době či otázkách souvisejících s justicí a vnitřem (finské předsednictví by chtělo např. posílit legislativní pravomoci EP v oblasti justice a vnitra, konkrétně v otázkách spolupráce v záležitostech trestního práva). Sám finský premiér zmínil snahy o oživení inovační politiky (věda a výzkum), s níž má jeho země (nikoli však samotné oficiální autority) své pozitivní zkušenosti (viz např. firma Nokia).

Ještě před začátkem jeho „euromandátu“ se v médiích objevily zprávy, že Finsko v průběhu nadcházejícího půl roku „půjde příkladem“ a schválí ve svém parlamentu evropskou ústavu. Lze říci, že jde o obecnější trend. Podobně by mělo Finsko „připravit půdu“ pro Německo, které se ujme předsednictví na začátku příštího roku, i v otázce rozšiřování EU či inovací a Lisabonské strategie obecně.

V dalších politických oblastech (např. životní prostředí, ochrana zdraví a spotřebitele, telekomunikace, doprava či vzdělávání) je možné podle toho, co Finsko prozatím prezentovalo, očekávat podobné kroky. Ostatně finští představitelé se takovou „strategií“ (vědomi si svých limitů na evropské politické scéně) ani netají.

Při prvním setkání s evropskými poslanci však zřetelně vyšlo najevo, že od finského předsednictví se právě z uvedených důvodů příliš neočekává, což potvrdily i reakce sociálních partnerů (zaměstnanců a zaměstnavatelů).

Určité posuny budou pravděpodobně (krom výše zmíněných oblastí) zaznamenány jen v oblasti „severní dimenze“ EU, resp. jejích vnějších vztahů. Finské předsednictví považuje za jednu ze svých priorit v rámci vnějších vztahů EU přípravu vytvoření nové Smlouvy o partnerství a spolupráci s Ruskem (PCA). Tato smlouva byla podepsána v roce 1994, ratifikována však byla až v roce 1997, EU tak vyjadřovala svůj nesouhlas s postupem Ruska v Čečensku. Byla podepsána na 10 let, v roce 2007 by tedy měla vypršet její platnost. Smlouva PCA upravuje institucionální vztahy mezi Ruskem a EU, stejně jako z obsahového hlediska jednotlivé okruhy spolupráce. Podobná dohoda byla podepsána i s dalšími státy postsovětského prostoru (Ukrajina, Moldávie, některé státy jižního Kavkazu a střední Asie), smlouva s Ruskem však brzy nabyla zvláštního významu vzhledem k tomu, že se změnil i význam vztahů Ruska a EU. Nejprve došlo k nárůstu důležitosti v souvislosti s východním rozšířením, řešením statutu Kalinigradu i zvýšené spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti v souvislosti s dokončováním systému Schengen II. V posledních letech a mě-

sících se hlavním tématem dialogu Ruska a EU stává v rámci tzv. čtyř společných prostor (dialog o ekonomice, globální politice a bezpečnosti, vnitřní bezpečnosti a kulturní a přeshraniční spolupráci) především energetická politika.

Finská strana je i vzhledem k historické zkušenosti ohledně vztahů s Ruskem poměrně opatrná pokud jde o těsnost a vývoj obsahu dialogu mezi EU a Ruskem. Podle některých zpráv by budoucí smlouva PCA měla mít dle finských představ spíše charakter politické deklarace, další parametry vzájemných vztahů by pak měly být formulovány v ad hoc smluvních dokumentech s ohledem na vývoj pozice RF nejenom v globálních politických, ale i ekonomických vztazích (možný vstup do WTO v roce 2007).

2.4 JUSTICE A VNITRO

Společná vízová politika a Schengen

Červencové legislativní dění v oblasti justice a vnitra se soustřeďovalo na otázku přípravy společné vízové databáze (VIS), která by se měla stát základem společného vízového systému EU a sloužit např. proti nebezpečí falšování víz, vydávání duplicitních víz apod.

Legislativní pozadí

Zavedení společné vízové politiky a přechod režimu hlasování v této oblasti v Radě z jednomyslnosti na QMV, včetně spolurozhodování EP, od 1. ledna 2005 umožnilo jednomyslné rozhodnutí Rady ministrů na základě Haagského programu z listopadu 2004 i na základě inovací, které do oblasti justice a vnitra přinesly Amsterodamská smlouva a poté revize z Nice.

EU je na základě tohoto rozhodnutí zavázána vybudovat společnou vízovou politiku, i když dosažení tohoto cíle není bez komplikací. Ministři členských zemí se budou věnovat této otázce především na posledním zasedání Rady pro justici a vnitra před prázdninovou přestávkou, stanoveném na 24. července.

Sporné body

Prozatím panuje nedostatek shody na otázkách týkajících se společné databáze víz, a to i mezi jednotlivými institucemi EU. Jde o to, komu má být do této databáze umožněn přístup.

EP, který je nováčkem v rozhodování o takto zásadních otázkách oblasti vnitra, dává do určité míry znát snahu aktivně se zapojovat do diskuse, přestože má pravomoc spolurozhodovat pouze o vytvoře-

ní systému VIS, nikoli o jeho parametrech (např. o tom, komu bude umožněn do systému přístup). Potvrzují to slova parlamentní zpravodajky zmíněného legislativního návrhu Sarah Ludfordové z Velké Británie, která vyjádřila nesouhlas EP nad tím, že Rada chce umožnit přímý přístup do této databáze policii, např. i pomocí on-line přístupu. Jedná se o rozdílné pohledy, zatímco EP vnímá vízový registr jako pouhou součást politiky imigrace, Rada jej chápe v širších souvislostech vnitřní bezpečnosti a chtěla by, aby vízový registr byl využíván např. i při vyšetřování trestných činů. Proti tomu se EP, stojící spíše na straně názoru žádajícího adekvátní ochranu osobních údajů a svobod člověka, navzdory stále silnějšímu trendu, který vede ke shromažďování a sdílení osobních údajů na nadnárodní úrovni, ohrazuje. EP tak vyjadřuje obavy ze zneužívání těchto údajů, pokud by k nim měl např. přístup kterýkoli policejní úředník členského státu.

Spornou otázkou také je, kdo by měl být správcem tohoto vízového registru, EP je zastáncem vzniku „nezávislé“ agentury, zatímco Rada uvažovala o svěřením této pravomoci jednomu z členských států.

Protože tato agentura není ještě vytvořena, prozatímním „správcem“ se zřejmě stane Francie, protože ve francouzském Štrasburku existuje vízový registr, který je součástí Schengenského systému SIS a má stejné technické parametry jako systém VIS. To je také paradox, na který upozorňuje Rada, zatímco SIS je systém sloužící k ochraně vnějších hranic EU a sledování pohybu na vnější hranici při jejím překračování, systém VIS má působit dovnitř a týkat se stadií, v nichž jsou víza nikoli kontrolována, ale vydávána, stádia žádání o vízum pro vycestování do EU a podobně. Technické parametry obou databází jsou přitom stejné, bylo by proto zřejmě technicky výhodnější od sebe oba systémy zcela neoddělovat, Rada tak upozorňuje na neefektivnost a nepotřebnost vytváření zvláštní agentury, která by spravovala VIS.

Jak již bylo řečeno, EP nemá pravomoci rozhodovat např. o možnostech přístupu do databáze, přesto uvažuje o tom prosadit svůj pohled prostřednictvím možné blokace samotné legislativy umožňující vznik systému VIS. Chce jej vázat na předchozí schválení Rámcového rozhodnutí o ochraně dat ze strany Rady.

Otázka dobudování systému SIS II

Zasedání Rady pro justici a vnitra 24. července má hovořit i o dokončení legislativy týkající se spuštění systému SIS II (Schengen II), který má umožnit novým členským státům, včetně ČR využívat výhod Schengenu.

Občané ČR by tak např. již neměli být podrobováni celním a pasovým kontrolám při přechodu vnitřní hranice EU (česko-rakouské, česko-německé, česko-polské či česko-slovenské). V této záležitosti panuje mezi EP, který opět získal nově pravomoc spolurozhodování o vytvoření tohoto systému, a Radou relativní shoda. Zatímco Rada se na dokončení SIS II shodla již v červnu, EP indikuje, že proti tomuto rozhodnutí nemá námitky, navzdory tomu, že se v určitých bodech rozhodnutí Rady odlišovalo od původní verze, na níž se dohodl trialog Rady, Komise a EP.

První čtení návrhu na vytvoření SIS II má proběhnout v EP v září.

2.5 REGIONÁLNÍ POLITIKA

Nová kohezní a regionální politika

13. července zveřejnila Komise strategii pro novou kohezní politiku, která pro nadcházející finanční období 2007–2013 v souladu s finanční perspektivou upravuje priority, které Komise upřednostňuje pro čerpání prostředků z Kohezního fondu, tedy fondu pro státy, jejichž HDP na hlavu nedosahuje 90% průměru EU.

Legislativní pozadí a parametry nové regionální politiky

Strategii musí ještě schválit Rada na říjnovém zasedání tak, aby bylo všechno připraveno pro spuštění nové regionální politiky od 1. ledna 2007, která přináší pozměněné parametry a programy čerpání i některé nové iniciativy (Jaspers, Jeremie, Jessica), počítá se se zvláštním důrazem na posílení potřeb městských aglomerací, které bývaly pokryty iniciativou Urban, i když některé členské státy musely během jednání o podobě strategie nové regionální politiky upustit od některých požadavků, které se týkaly právě politiky urbánního rozvoje (např. Francie pod vlivem nepokojů z podzimu 2005, které zasáhly sociálně slabší a přistěhovalecká předměstí řady velkých měst).

Přesto se Komise rozhodla i v rámci strategie pro novou kohezní politiku zdůraznit „městskou“ platformu, vzhledem k současnému trendu, kdy se nezdá nejproblématictějšími sociálně-územními celky stávají z hlediska ekonomického, demografického i dalších hledisek nikoli venkovské oblasti, jako tomu bývalo, ale předměstí městských aglomerací, která se stávají „světem“ svého druhu.

Tato platforma je však ve formě sdělení, členské státy tedy mohou, ale nemusí využít spolufinancování

některých programů, které by byly určeny výhradně na podporu dostupnosti služeb, infrastruktury, zvýšení bezpečnosti apod. v městských aglomeracích.

Větší prostor je tedy v rámci nové regionální politiky poskytnut členským státům při tvorbě operačních programů a dotačních titulů na využívání evropských prostředků, což je výzva i pro českou administrativu.

Znovu platí, že základní parametry a strategie čerpání sice určuje Brusel, který má k dispozici i onen „rezervoár“ fondů, tvorba dílčích operačních programů k jejich čerpání a národních strategií čerpání však už do značné míry spočívá na národní úrovni. Kritika „nedostatečného čerpání“, jakkoli je tento termín z hlediska strukturální politiky nepřesný, je tedy do značné míry i kritikou národních administrativ.

Obsah strategie nové kohezní politiky

Státy, které mají nárok na čerpání prostředků z Kohezního fondu, včetně ČR, dosud zveřejněná strategie informuje o tom, na jaké cíle a typy programů se mají zaměřovat při tvorbě projektů financovaných z Kohezního fondu.

Komise už předběžně signalizovala, že bude upřednostňovat především velké infrastrukturní projekty na bázi transevropských sítí, půjde tedy o projekty „evropského“ a transhraničního charakteru, nelze příliš počítat s tím, že by Kohezní fond disponující poměrně značnými prostředky spolufinancoval drobné projekty regionálního rozměru, k tomu jsou určeny jiné strukturální fondy a iniciativy. Bude proto důležité sledovat během července zprávu Komise, v níž podle slov komisařky pro regionální politiku Hübnerové mají být zveřejněny seznamy regionů s nárokem na čerpání v rámci různých nově definovaných strukturálních cílů, včetně konkrétní alokace částek tomu kterému regionu. Tyto částky samozřejmě regiony nedostanou automaticky, ale budou projektově vázané.

Nová kohezní politika a alokace prostředků pro ČR

Česká republika má podle zveřejněných parametrů nové kohezní politiky v letech 2007–2013 nárok na celkem 23,7 mld. euro, z toho nejvíce na cíl nazvaný Konvergence (přes 22 mld. euro), půjde tedy převážně o prostředky právě z Kohezního fondu a iniciativ určených k tomu, aby ČR dohnala hospodářský průměr EU.

V porovnání s tím je poměrně méně prostředků určeno na Cíl 2, který se týká podpory konkurenceschopnosti a zaměstnanosti (např. podpora malých a středních podniků, rekvalifikace apod.), má jít o asi 370 mil. euro. Na cíl Evropská teritoriální kooperace potom bylo ČR přiděleno necelých 350 mil. euro.

Hodnocení

Máme-li tuto alokaci hodnotit, je třeba říci, že u všech nových členských států tvoří (v souladu s důrazem Lisabonské strategie) majoritní podíl těchto příjmů z nové kohezní politiky cíl Konvergence (tedy např. velké infrastrukturní projekty Kohezního fondu). Starší členské státy, které do kohezní skupiny nespádají, nemají nárok na prostředky Kohezního fondu a omezený nárok na prostředky určené pro cíl Konvergence z jiných strukturálních fondů. Namísto toho čerpají větší nárok na prostředky určené pro podporu regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti (řádově se jejich nároky pohybují do 10 mld. euro za zmíněné sedmileté období).

Přesto jsou zde výjimky, např. Itálie získává pro cíl Konvergence téměř 19 mld. euro, stejně tak Španělsko (pro porovnání, Maďarsko jako nový člen 12,6 mld. euro), u Německa prostředky na cíl Konvergence získávají především bývalé země NDR. Španělsko či Řecko stále ještě získávají prostředky i z Kohezního fondu, v jejich případě však bude docházet k postupnému útlumu v důsledku toho, že v porovnání s novými členskými státy se tyto země stávají vzhledem k průměru HDP EU relativně „bohatšími“. Snížení nároku na tyto prostředky jim ovšem bude kompenzováno poměrně štedrými částkami (tzv. phasing-out).

Největším příjemcem prostředků z Kohezního fondu i na Cíl Konvergence bude v rámci celé EU-27 (nová kohezní politika už obsahuje i alokaci prostředků pro Bulharsko a Rumunsko) po dalších 7 let největší nový členský stát, Polsko (19,5 mld. euro, respektive 39,5 mld. euro).

2.6 ZEMĚDĚLSTVÍ**Reforma vinařství**

Nejvíce diskutovaným tématem v oblasti CAP se v červnu a červenci 2006 stává Komisí plánovaná reforma sektoru vinařství.

EU je k reformě tohoto sektoru tlačena i vnějšími okolnostmi, především v důsledku střetů s konkurencí dovážených vín, v poslední době především americké proveniencí v důsledku podpisu Transatlantického vinného paktu, který více otevřel cestu amerických vín na evropský trh. Velkými konkurenty evropského vína jsou ale i JAR a Austrálie, z amerického kontinentu pak především Argentina.

Obsah reformy – pozice Komise vs. pozice lobby

Komisařka Boelová při červnové prezentaci prvních parametrů vinné reformy zdůraznila, jako

již několikrát předtím, že by mělo jít především o pozdvižení konkurenceschopnosti evropských vín a pokoušela se tuto svoji pozici hájit i při slyšení před zemědělským výborem EP.

Poukázala přitom na to, že evropští zemědělci o této skutečnosti možná neradi slyší, nelze však popřít, že dovážená americká vína mohou s evropskými v kvalitě soutěžit a že toto není chybou amerických vín či liberalizačního procesu, ale spíše chybou evropského zaostávání.

Šlo tak o poměrně jasnou odpověď některým producentům, především francouzským, sdruženým v lobbyistické organizaci VINIFLHOR, která kromě pěstitelů vína sdružuje ještě pěstitelů ovoce, zeleniny a zahrádkáře, kteří proti reformě protestovali se slovy, že problémem evropského vinařství není nadprodukce, tedy to, že by vyrábělo příliš, ale to, že prodává málo.

Vedle nárůstu evropské produkce lze podle funkcionářů VINIFLHOR zaznamenávat i globální nárůst poptávky po víně. Upozorňují také na to, že v evropském případě hraje roli především výnos na hektar, protože celková průměrná plocha vinice je v EU mnohonásobně menší (okolo 6 ha) než v USA (25 ha) a Argentině (až 164 ha). Je zajímavé, že poměrně velkým producentem vína by mohla být v současnosti i Čína, která disponuje až stohektarovými viničními plochami, vinic je zde však poměrně málo, protože klimatické podmínky nejsou všude vhodné a vinařství nemá tradici, a to ani z hlediska exportu. Argument malou průměrnou viniční plochou v EU znamená především obavu producentů organizací, že na dopady reformy nejvíce doplatí malí producenti, kterých je v EU mnoho. S těmito argumenty ovšem Komise zásadně nesouhlasí.

Otázkou však je, jakou podobu dle představ Komise by takové „pozvednutí“ kvality evropských vín mělo mít, prozatímtní zprávy indikovaly, že půjde především o přísnější parametry a kontrolu způsobů výroby vína, která nemusí všem producentům vyhovovat.

ČR v rámci evropského trhu s vínem – pozitiva a méně sporné body

Z hlediska českého vinařství by nemuselo jít o nepřekonatelný problém. Půjde-li o kvalitativní požadavky, zřejmě by měla taková reforma postihnout především velkovýrobce levných a nepříliš kvalitních stolních vín ze států, které náleží mezi skutečně velké výrobce vína, zaplavujícího často evropský trh (především Španělsko, částečně Francie a Itálie). Český vinný sektor je vzhledem k naší konzumentské tradici i vzhledem k omezením, které novým členům dává přístupová smlouva poměrně malý. Vstup do EU měl i svá pozitiva, protože především

řada drobných pěstitelů a výrobců se namísto kvantity začala soustřeďovat na jakostní, ale i přívlastková vína, která jsou sice dražší, mohou však konkurovat kvalitou i jakostním vínům z jiných členských států EU, případně vínům z dovozu z nečlenských zemí. Šanci by mohla mít i koncentrace na specifické oblastní značky, která má tradici např. v historických vinných oblastech Francie či Německa.

Negativa a sporné body návrhu

Závažnější je, že navrhovaná reforma, jak se předpokládalo a při její prezentaci i ukázalo, kráčí hlavně cestou podpory a upřednostňování likvidace produkce a vyklučování vinic.

Především toto kritizují poslanci zemědělského výboru EP, kteří tento prakticky nenávratný způsob likvidace vinic, kdy je vinná réva ničena i s kořeny, aby nedocházelo k jejímu samovolnému obnovování, považují za neetický. Ovšem, při rozhodování o podrobnostech vinné reformy jim (jako v případě cukerního pořádku) přísluší dle primárního práva pouze konzultační funkce, rozhodnutí bude na Radě.

Komisařka Boelová se pokoušela obhajovat před poslanci tyto klauzule reformy slovy, že se v případě vyklučování nejedná o to, že by producenti k němu byli nuceni, má jít o výsledek dobrovolné volby, přestože podpořené výhodnějšími finančními podmínkami pro ty, kdo se rozhodnou své vinice takto zlikvidovat.

V případě ČR lze říci, že prozatím v rámci programů na podporu vyklučování vinic a nucené technické destilace vína, které už existují, nepatří mezi státy, které by se výrazněji uchýlovaly k tomuto řešení, alespoň v okruhu nových členských zemí, kde tak činí především Maďarsko.

Pravdou však je, že součástí zveřejněných parametrů návrhu reformy vinného sektoru je i rozplánování finančních prostředků, které mají být určeny na jeho podporu, nadpoloviční většina je přitom věnována právě na vyklučení

(až 500 mil. euro), okolo 400 mil. euro je určeno na restrukturalizaci vinic a zbývající, o poznání menší částka, pak na zlepšení marketingových metod v sektoru, přestože se původně hovořilo o podpoře marketingu ve vinném sektoru jako o jedné z hlavních podmínek zlepšení konkurenceschopnosti evropských vín.

K této metodě záchrany evropského vinného trhu namísto likvidace a vyklučování se hlásí i zástupci producentů, kteří požadují právě více peněz na marketing a usilovné hledání nových trhů pro evropské víno. Komise je však k těmto nadějím skeptická.

Reforma naproti tomu nepočítá s další větší podporou programů na financování technické destilace vína, které mají dnes v podstatě intervenční charakter – setkají-li se producenti v daném členském státě s masivní nadprodukcí vína, mohou požádat Komisi o finanční podporu technické destilace, která zjednodušeně řečeno, promění přebytkové víno např. na zdroj bioenergie.

Faktem je ale to, že výroba bioenergie z vinných hroznů a přebytkového vína je velmi finančně nákladná i z hlediska nákladnosti kompenzací daným producentům. Obrovské částky pohltila např. letos na jaře nucená destilace přebytkového francouzského a italského vína, kterou daným zemím zaplatila Komise.

Zarážející přitom je, že překvapivě málo prostoru v prozatím zveřejněných parametrech reformy zaujímají právě požadavky na výrazné zlepšování kvality, na podporu výroby značkových a vysoce kvalitních, i když dražších vín.

Návrh se zaměřuje spíše na finanční podporu omezení produkce než na striktně kvalitativní stránku, což dále kritizovali někteří odpůrci z řad poslanců. Lze očekávat, že reforma trhu s vínem bude představovat na podzim po letní přestávce evropských institucí jeden z nejspornějších bodů kontroverzní oblasti CAP.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 3. – 6. července

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Zpráva Lucasové týkající se omezování dopadu letectví na změnu klimatu (A6-0201/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	4. července 2006	439	0	73	8	102	0	1 posl. ODS nepřítomen
Favova zpráva týkající se domnělého využití evropských zemí ze strany CIA pro převoz a nezákonné zadržování vězňů (A6-0213/2006) – závěrečná rezoluce ke zprávě	6. července 2006	389	0	137	7	55	0	2 posl. ODS nepřítomni

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Dohodovací řízení

Také smírčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy, Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

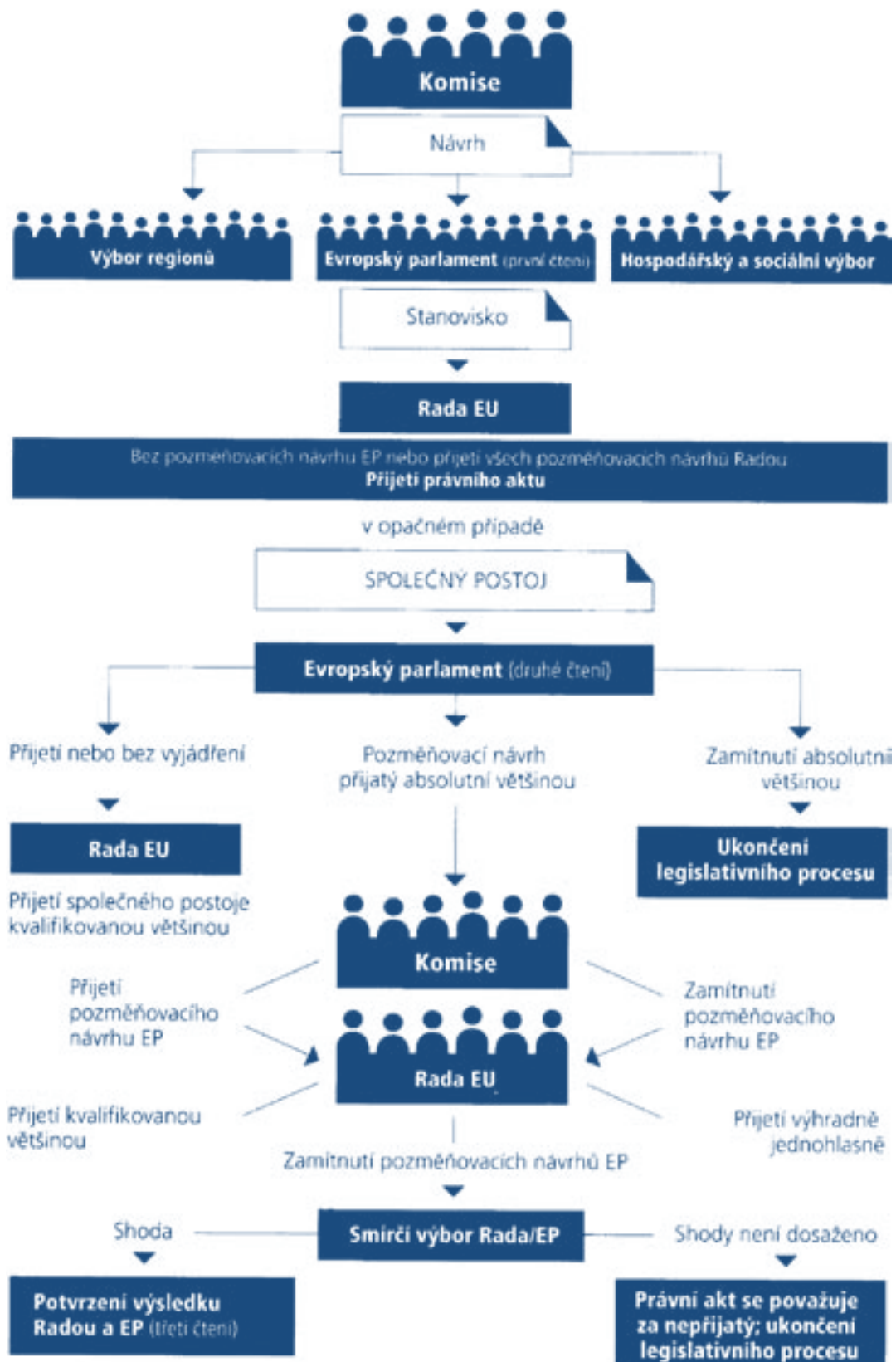
Subsidiarita

Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy, Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMA SPOLUROZHODOVACÍ PROCEDURY

Zdroj: ABC práva Evropských společenství, Praha 2001.

VI. PROJEVY HYNKA FAJMONA V EVROPSKÉM PARLAMENTU

Vysvětlení hlasování ke zprávě Alaina Lamassoura týkající se systému vlastních zdrojů EU

Vážený pane předsedo, dámy a pánové,

rád bych zde vysvětlil své negativní hlasování u zprávy Alaina Lamassoura o systému vlastních zdrojů EU. Hlasoval jsem proti této zprávě stejně jako všech devět poslanců Občanské demokratické strany z České republiky. Jsem přesvědčen o tom, že reforma systému vlastních zdrojů EU dohodnutá Evropskou radou a Evropskou komisí je dobrým kompromisem, který by Evropský parlament neměl bourat.

Naopak by bylo dobré, aby se k takovému postupu Evropský parlament připojil. Oceňujeme především skutečnost, že v dohledné době nebude zavedena žádná evropská daň. Stávající systém je vcelku funkční a zajišťuje financování EU dobře. Není tedy žádný skutečný důvod jej bourat a nahrazovat systémem novým.

Jsem přívržencem financování EU na základě de facto poplatků jednotlivých členských států. Tento přístup k financování EU přesně odpovídá představě o EU založené na dobrovolné a vzájemně výhodné mezinárodní spolupráci. Z těchto důvodů se nemohu ztotožnit s kritickým duchem zprávy Alaina Lamassoura.

4. července

Vysvětlení hlasování k průběžné zprávě Giovanni Claudia Favu týkající se domnělého využití evropských zemí ze strany CIA pro převoz a nezákonné zadržování vězňů

Vážený pane předsedo, dámy a pánové,

poslanci ODS v Evropském parlamentu dnes na plenárním zasedání jednotně odmítli podpořit „Průběžnou zprávu o domnělém využití evropských zemí ze strany CIA pro převoz a nezákonné zadržování vězňů“ předloženou zpravodajem Giovanni Favou.

Zpráva je dle našeho názoru postavena na dnes módním antiamerikanismu, který nebere v úvahu závažnost hrozby mezinárodního terorismu. Spojené státy americké a jejich spojenci, mezi něž patří i Česká republika, vynakládají již pět let značné úsilí směřující k odstranění této vážné hrozby.

Od roku 2001 jsme byli svědky teroristických útoků v USA, Británii, Španělsku a celé řadě dalších států. Toto zcela reálné nebezpečí a nutnost s ním bojovat Favova zpráva zcela pomíjí. Stejně tak zpráva zcela ignoruje skutečnost, že právě díky společnému postupu USA a jejich spojenců z řad evropských států se podařilo mezinárodní terorismus značně omezit a přispět tak k větší bezpečnosti občanů evropských států.

Místo toho se zpráva zaměřuje na několik málo zdokumentovaných případů problematického postupu bezpečnostních sil USA a jejich spojenců a vyvozuje z nich dalekosáhlé závěry. Takový postoj poslanci ODS z České republiky nemohou svými hlasy podporovat.

6. července